

EL MERCAT SOCIAL A L'HOSPITALET DE LLOBREGAT 2020

Diagnosi de l'estat de l'ESS a la ciutat i de
l'impacte de la COVID-19 en el seu teixit

Elaborat per:

PAMAPAM
El teu mapa de l'economia solidària

Observatori
d'empreses
de
La Col·lectiva

Amb la col·laboració de:

economia social

Índex de continguts

Introducció.....	2
Context ESS a L'Hospitalet de Llobregat 2020.....	3
L'Economia Social i Solidària.....	3
L'ESS a L'Hospitalet de Llobregat i el paper de la Col·lectiva.....	3
L'Ateneu La Col·lectiva.....	4
Sectors de l'economia social estratègics a la ciutat.....	6
Pam a Pam com a Eina d'estudi.....	10
El projecte.....	10
Els Criteris de Pam a Pam.....	12
Les pràctiques transformadores de l'ESS de l'Hospitalet.....	15
Metodologia.....	15
Perfil de les entitats enquestades.....	15
Compliment dels criteris de l'ESS en el mercat social de l'Hospitalet.....	18
Impacte de les mesures contra el COVID-19 en l'ESS de l'Hospitalet. Primavera 2020	25
Mesures socials i econòmiques davant la Covid19.....	25
Metodologia.....	26
Impacte de la crisi de la COVID19 en l'ESS a L'Hospitalet de Llobregat.....	27
Entitats Culturals.....	34
Tercer sector.....	35
Treballadores de la Llar.....	36
Conclusions i Reptes a futur.....	40
Conclusions sobre l'estat de l'ESS a l'Hospitalet.....	40
Conclusions sobre l'impacte de la COVID19.....	41
Reptes a futur.....	42

introducció

Aquest informe que teniu entre les mans ha estat elaborat per l'Ateneu cooperatiu la Collectiva amb col·laboració amb Pam a Pam i la Xarxa d'Economia Solidària. Més enllà del marc introductori del context i els criteris de Pam a Pam, consta de dues parts ben diferenciades:

- ***Les pràctiques transformadores de l'ESS de l'Hospitalet*** on s'avalua el compliment de criteris de Pam a Pam i es fa una comparativa evolutiva amb els resultats del 2018 per tal de veure quines són les pràctiques transformadores de les entitats de l'economia solidària a l'Hospitalet de Llobregat
- ***Impacte de les mesures contra el COVID-19 en l'ESS de l'Hospitalet. Primavera 2020*** on es mostren les dades d'impacte inicial de la crisi per la COVID-19 recollides per l'Ateneu durant el confinament.

Finalment hi haurà un capítol amb les conclusions i reptes de futur que s'extreuen de tots dos capítols per tal de poder definir les futures línies de treball de l'Ateneu La Collectiva.

Context ESS a L'Hospitalet de Llobregat 2020

L'Economia Social i Solidària

L'Economia Social i Solidària (ESS) és moviment social i un conjunt de pràctiques alhora. Com a moviment, formula una proposta política de transformació social a través de la democratització de l'economia, l'autogestió del treball, la prioritització de les persones per sobre del capital i les relacions basades en la cooperació i la sostenibilitat de la vida. Aquest propòsit no es queda en un discurs, ja que en el nostre país existeixen multitud d'iniciatives, en forma de cooperativa, associació, empresa d'inserció, o col·lectius informals, entre d'altres, que estan fent activitat econòmica basant-se en els principis de la cooperació, el compromís social i ambiental, el suport mutu, l'autonomia en la gestió, l'emancipació del treball...

L'ESS vol superar el capitalisme modificant l'objectiu de l'activitat econòmica:

- Priorització de la satisfacció de necessitats per sobre del lucre
- Aposta per la propietat col·lectiva i la gestió democràtica
- Compromís amb la comunitat, la sostenibilitat ambiental i l'equitat de gènere
- Funcionament participatiu
- Perspectiva transformadora de l'economia i la societat

Seguint aquesta lògica, els mecanismes de relació entre iniciatives de l'ESS no es basen en la competència, sinó en la intercooperació i el treball conjunt.

L'ESS a L'Hospitalet de Llobregat i el paper de la Col·lectiva

L'Hospitalet té una història rica en pràctiques cooperatives que no obstant han estat invisibilitzades durant molts anys. Aquestes maneres de fer, que han sigut puntals en el sosteniment de la vida als barris en contextos de crisi al territori, són un llegat amb el qual la ciutat ha de tornar a connectar i més en aquest context de pandèmia. El temps ha passat i el model econòmic ha canviat, però no les necessitats vinculades a l'economia de les cures. El moviment cooperatiu a l'Hospitalet de principis del segle XX, centrat en cooperatives de producció i de consum, en una ciutat en expansió cada cop més industrialitzada i amb fort creixement demogràfic s'ha transformat totalment. Avui dia la funció social s'ha convertit en l'element central del cooperativisme en una ciutat desindustrialitzada, on la majoria de

cooperatives que hi ha es dediquen al lleure, a l'atenció a les persones, l'educació, la integració social i/o la recerca de feina.

Des de fa 3 anys, l'Ateneu Cooperatiu de la Col·lectiva, en col·laboració amb cooperatives històriques i entitats més recents, l'associacionisme veïnal, moviments socials, les xarxes de suport informals... treballa per difondre i donar suport a xarxes de intercooperació que puguin donar resposta col·lectiva a necessitats també col·lectives de la ciutat.

A partir de l'Estat d'Alarma provocat per la Covid19, la crisi ha colpejat els barris amb contundència, d'aquí ve que sigui imprescindible recuperar una cultura cooperativa basada en valors de l'Economia Social i Solidària (ESS), posant en pràctica una imprescindible redistribució de la riquesa a partir de l'ocupació digna de la població.

L'Ateneu La Col·lectiva

La Col·lectiva és l'ateneu cooperatiu de l'Hospitalet de Llobregat que en l'edició 2019-2020 ha comptat amb les següents entitats.

Entitats impulsores

LaFundició

Cooperativa creada en 2006 que impulsa processos col·lectius de construcció de coneixement, pràctiques culturals i formes de relació, entesos com a recursos d'ús comú i com a activitats "controversiales" i situades. Una de les seves principals línies d'actuació són la producció de projectes col·laboratius de continuïtat amb diferents col·lectius i institucions. Forma part de les xarxes Artibarri i Arquitectures Col·lectives i és membre de la XES i XESL'H.

ACPP

ONG sense afany de lucre i membre de la XES Catalunya i la XESL'H. Porta més de 27 anys realitzant projectes d'Educació pel desenvolupament i la Justícia Global, treballant amb població en situació de desigualtat socioeconòmica i exclusió social, promovent pràctiques en pro de l'ESS. Impulsen moltes iniciatives de sensibilització sobre la importància de nous models de relacions econòmiques, amb processos participatius i generació de moneda social, en col·laboració a diverses administracions públiques locals (veure annex amb recull de projectes).

Brotos

Brotos és una cooperativa laboral sense afany de lucre i d'interès social que va néixer al 2013 i que realitza la seva activitat fonamentalment a L'Hospitalet. que acompanya espais d'autocura i benestar i dinamitza processos comunitaris de reflexió i corresponsabilitat en les cures. A més a més, Espai Brotos ha estat una de les entitats impulsores de la Xarxa d'Economia Social (XES) de L'Hospitalet i durant els últims mesos ha treballat mà a mà amb LaFundició en el projecte singular "El Trajín" per dinamitzar els

mercats municipals (amb tallers d'alimentació conscient) i acompanyar projectes d'ESS amb possibilitat d'ocupar espais als mercats en un futur.

[Tarpuna](#)

Tarpuna és una cooperativa d'iniciativa ambiental i social, sense ànim de lucre. La seva finalitat és donar resposta a les necessitats socials de l'entorn, especialment les de les persones més afectades per les desigualtats econòmiques i socials. En aquest sentit, Tarpuna vol col·laborar a construir una societat més justa i equitativa. Forma part de diverses xarxes i entitats de segon grau. Col·labora regularment amb entitats d'inserció sociolaboral, especialment amb persones aturades de llarga durada, joves amb poca formació, persones recluses o en centres d'acollida.

[Keras Buti Associació](#)

L'Escola Popular Keras Buti ("fem coses" en romanó) és un espai on compartir i construir col·lectivament coneixement: sabers i fers vinculats a un territori i unes comunitats específiques; sabers i fers que articulen una cosmologia, una manera de sentir i estar en el món.

Alhora, des de l'Escola Popular Keras Buti volem explorar les maneres en què el coneixement i la cultura poden articular-se amb formes d'economia que posin el sosteniment i la reproducció de la vida al centre.

[Cooperativa de Consum Keras Buti](#)

És una cooperativa de consum agroecològic amb la voluntat d'oferir la possibilitat del consum de km 0 i responsable per enfortir el vincle de la ciutat amb les zones rurals i de cultiu que encara sobreviuen a prop de L'Hospitalet (en la tradició dels ateneus i cooperatives de consum de principis del segle XX).

Compten amb punts de recollida de cistelles en Bellvitge i Torrassa, encara que l'objectiu és donar resposta a les necessitats de "bon menjar" en tots els barris, donant suport així a la pagesia del Parc Agrari del Baix Llobregat.

[Mujeres Pa'lante](#)

Cooperativa de recent creació per donar sortides laborals a les persones que acompanyen a través de l'associació homònima, a més de formació en perspectiva de gènere i drets humans. Com a associació, tenen més de 10 anys d'experiència acompanyant dones migrades en el procés de cerca de recursos per integrar-se sociolaboralment.

Han iniciat xarxes amb entitats properes a Sant Antoni (BCN) i Collblanc (LH), generant sinergies a la comunitat per iniciar projectes en comú. En vies de formar part de la XAREC.

[La Saboga](#)

La Saboga és una organització sense ànim de lucre formada per ciutadans i ciutadanes preocupats pel medi ambient i la sostenibilitat que participa de forma activa a la societat intentant transformar-la des de l'àmbit local i intentant incidir en àmbits més globals.

La nostra preocupació i dedicació a la mobilitat urbana sostenible ens ha convertit en una entitat d'usuaris de la bicicleta, de defensa dels vianants i del transport públic.

[Comunitat Activa ABD](#)

Comunitat Activa és un projecte ubicat a Collblanc-La Torrassa (l'Hospitalet de Llobregat) de l'ONG Associació Benestar i Desenvolupament (ABD) que combina inserció laboral, suport, acompanyament social i participació comunitària. Es dirigeix a persones que a banda de presentar una situació d'atur tenen determinats factors personals i estructurals que condicionen el seu procés i se'ls acompanya amb diferents recursos a enfortir la seva capacitat de resiliència (habitatge, pobresa i eficiència energètica...).

[Associació Cultural i Educativa Méliès](#)

L'Associació neix l'any 2011 per promoure el coneixement de la comunicació i de la cultura audiovisual i cinematogràfica a través de la creació de projectes de i per a la ciutadania en vistes al desenvolupament d'agents prosumidors competents amb una actitud crítica, sana, conscient i activa davant dels mitjans audiovisuals.

Entitats col·laboradores

- Institut Escola Gornal
- Associació JIS
- XES
- Associació de Veïns i Veïnes de La Florida
- Memorial Democràtic de SEAT
- COOP57
- ARA Associació de Serveis i Formació Socioeducativa
- Trama SCCL
- Akwaba
- Institut Eduard Fontserè
- Escola Lliure el Sol
- Escola Prat de la Manta
- APOSS Tallers Bellvitge
- Cal Bielet el Garro
- Associació de Veïns i Veïnes Som Santa Eulàlia

Sectors de l'economia social estratègics a la ciutat

Des de l'ateneu cooperatiu, s'han diferenciat tres àrees estratègiques en la resposta a la irrupció de la pandèmia: àmbit cultural, tercer sector, i el treball en la llar i les cures. A causa de les possibilitats d'impacte en els barris, propostes enfront de la crisi i centralitat de les cures, s'ha considerat que aquests àmbits podien ser eixos d'acció i, per tant, s'ha realitzat una diagnosi específica per a cadascun d'ells.

Entitats culturals

Un dels eixos fonamentals de la Col·lectiva és el de la memòria i cultura cooperativa, ja que L'Hospitalet compta amb un passat ric on la cultura de la cooperació creixia des de les classes populars i travessava totes les esferes de la vida. En els darrers anys aquestes dinàmiques es van transformar en processos de competició individual promoguts per una identitat aspiracional d'ascens social que van afectar especialment al sector de l'art i la cultura (un exemple d'això és el Districte Cultural de L'Hospitalet).

L'aposta de La Col·lectiva ha passat per apropar-se a aquest camp amb l'objectiu de promoure una cultura que tingui com a base les relacions laborals dignes que enforteixin processos creatius cooperatius des dels barris de la ciutat. En aquest sentit durant aquesta convocatòria, s'han desenvolupant unes jornades específiques en l'àmbit de l'art i la cultura, [«Economia, cultura i cooperativisme»](#)¹, on s'han constatat els principals reptes als quals s'enfronta aquest sector: la precarietat laboral, l'atomització de les iniciatives, i la manca de xarxes de suport i col·laboració entre entitats. Aquest context reafirma per una banda la necessitat de disposar de dades quantitatives i qualitatives de l'estat de les entitats vinculades al sector cultural i artístic i per altra la necessitat d'una diagnosi del sector prou acurada per a una millor aproximació.

Enguany hem donat els primers passos; és l'inici d'un procés que ha d'aprofundir i ampliar la connexió de l'ESS amb l'àmbit cultural. Per això, es pretén treballar per generar un imaginari d'intercooperació que enforteixi els processos creatius col·lectius, horitzontals i de redistribució d'oportunitats de negoci en condicions laborals dignes. Ens remetem a les reflexions sorgides de la xerrada «Economia, cultura i cooperativisme».

Aquest procés, a la vegada, desactivaria l'impacte que com a agent gentrificador solen tenir els procesos de desenvolupament cultural a nivell de barri i permetria generar un escenari d'enfortiment dels ecosistemes culturals que restitueixi les sabers cooperatius del passat que encara tenen molt a aportar-nos a dia d'avui.

1 Podeu veure la xerrada aquí: <https://www.youtube.com/watch?v=u8DveU69UR4>

Terçer Sector

El Terçer Sector està molt present històricament a L'Hospitalet de Llobregat per la pròpia realitat social de la ciutat. Activitats com l'acció social, la diversitat funcional, l'atenció a infants i joves en risc d'exclusió social, el lleure educatiu etc,... aglutinen a un nombre important d'associacions i fundacions tant del territori com de fora que ofereixen els seus serveis a la ciutat.

En la diagnosi de les edicions anteriors s'han constatat un seguit de mancances o reptes a treballar que podríem resumir en:

- Les relacions entre serveis, entitats o recursos depenen exclusivament de les relacions interpersonals entre professionals.
- Hi ha manca d'estructures que promoguin l'interconnexió i intercanvi d'experiències i coneixements entre serveis i entitats.
- Hi ha desconeixement entre les entitats i serveis del territori, i també les metodologies d'intervenció social de cadascuna de les entitats del territori (centrades en un paradigma neoliberal d'intervenció sobre les persones enlloc de sobre les estructures que generen desigualtats i violència al privar de drets a certs col·lectius per qüestions de raça, gènere, classe).
- La situació de competència pels recursos i subvencions que s'atorguen a les entitats desencadena relacions de competitivitat, desconfiança mútua i manca d'intercanvi i transferència de coneixements.
- Les demandes d'immediatesa reverteixen en manca d'espais de reflexió i sistematització de la tasca duta a terme.
- L'emergència de noves problemàtiques i l'heterogeneïtat de situacions de vulnerabilitat social constitueixen un repte per les metodologies d'intervenció tradicionals.

En aquest sentit la diagnosi ha estat per una banda la identificació d'entitats vinculades amb aquest sector que ja treballen amb criteris vinculats a l'ESS i que prioritzen l'apoderament comunitari a nivell local i els processos horitzontals, i per altra banda treballar per enfortir la relació amb les entitats més tradicionals, en general més grans i històricament vinculades a pràctiques metodològiques ja en desús.

Des de la Col·lectiva es considera que aquest sector té un paper essencial de cara als processos de transformació social necessaris a la ciutat. Per això s'ha procurat treballar amb les entitats agrupades i col·laboradores afins, s'ha utilitzat l'eina de mapatge per a aproximar realitats, i s'ha realitzat aquesta diagnosi específica per a detectar reptes i possibilitats a treballar a mitjà termini.

Treballadores de la llar i cures

Des de La Col·lectiva es mira el propi territori amb els ulls posats en la detecció d'oportunitats i reptes que generin la transformació social dels sectors més precaritzats; cal treballar per l'assumpció dels drets

bàsics, la justícia i cohesió social i fomentar l'enriquiment comunitari i la vivència des de la diversitat. El sector de la llar i les cures és un sector força precaritzat i relligat estructuralment a l'àmbit de la migració (sobretot de les dones) i el patiment de la irregularitat administrativa, situació agreujada per la crisi de la Covid 19.

En el cas de L'Hospitalet aquest és un sector de l'economia que ocupa un sector ampli de població a la ciutat (ja històricament) i que per racialitzat, feminitzat i mancat de drets, és un espai de precarització.

Per tot això creiem que l'àmbit de les treballadores de la llar i les cures, és un àmbit clau i significatiu en aquest territori alhora de generar transformació social i creixement de l'ESS a través de la creació de coneixement i empoderament comunitari.

Per tant l'objectiu de la diagnosi ha estat la visualització i l'obtenció de dades quantificables vinculades a aquest sector. També s'ha analitzat l'afectació de la crisi del Covid -19 en un àmbit que ja pateix unes condicions de precarització i desprotecció.

L'obtenció de dades i el seu anàlisi ha sigut possible gràcies a la col·laboració amb l'associació Mujeres Unidas Entre Tierras (MUET) i ens ha de permetre saber com provocar canvis en el paradigma de com s'exerceixen en l'actualitat les cures i com l'ESS poder contribuir a generar cooperatives compromeses amb un servei digne en l'àmbit de les cures, en condicions laborals justes, des d'entitats arrelades al territori.

Pam a Pam com a Eina d'estudi

El projecte

Pam a Pam (www.pamapam.org), impulsat per la XES (Xarxa d'Economia Solidària) i SETEM Catalunya, és el mapa col·laboratiu de l'Economia Social i Solidària a Catalunya. És una eina col·lectiva que contribueix a la transformació social per superar la lògica capitalista i enfortir el moviment de l'economia solidària. A més, construeix un espai de referència en la visibilitat, delimitació i articulació de l'economia solidària i esdevé una comunitat d'aprenentatge col·lectiu a través de l'activisme, la formació i la pràctica del consum responsable. En aquest sentit, Pam a Pam permet:

- **Visibilitzar** en un sol mapa totes les iniciatives de l'ESS, també les que corresponen a l'esfera de l'economia informal o no jurídicament reconeguda.
- Oferir **alternatives** a totes aquelles persones que volen fer un consum responsable
- **Connectar** les iniciatives amb consumidors i proveïdors conscients i responsables
- Recollir dades que permetin fer **diagnosi** de l'estat del mercat social a Catalunya o ter territori
- Assenyalar **reptes i oportunitats** de l'ESS per cercar estratègies col·lectives com a moviment.

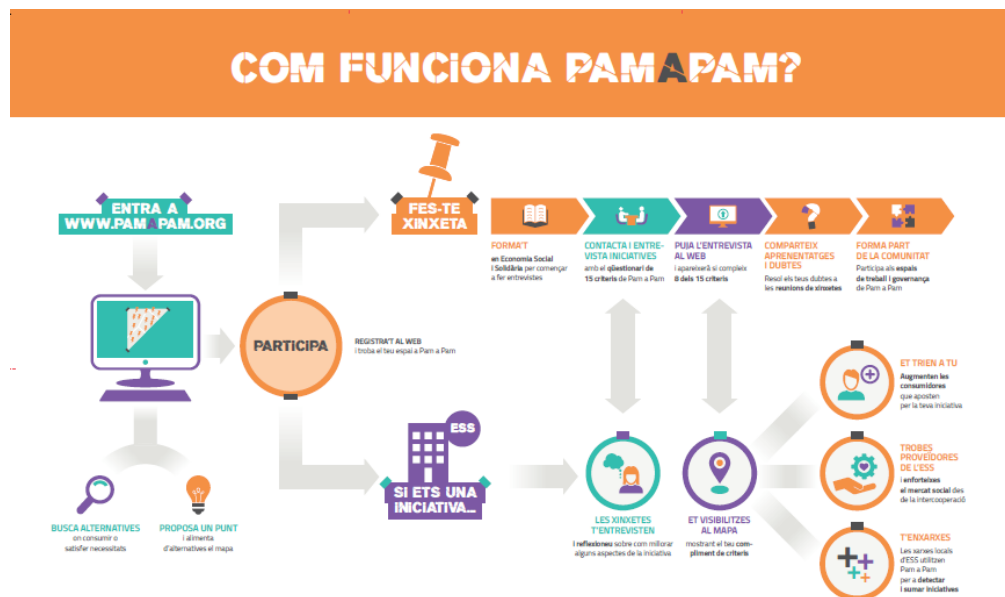

Figura 1: Infografia funcionament Pam a Pam

Tal i com es mostra a la figura 1. tot i que en aquest estudi ha calgut dissenyar un procés intensiu de contacte i entrevista a les iniciatives, Pam a Pam compta amb una comunitat de persones que recullen les propostes, les van a conèixer una a una i alimenten el mapa. Per tal d'establir un mètode d'avaluació que permeti consensuar quines entitats poden formar part de Pam a Pam, s'ha elaborat un qüestionari amb 15 criteris que concreten els principals aspectes a tenir en compte en la manera com treballem des de l'ESS. Cadascun d'aquests criteris contempla, alhora, una gradació de fins a 5 indicadors diferents, per a orientar a l'entrevistador en el sistema d'avaluació. D'aquesta manera es disposa de fins a 75 indicadors diferents per a dur a terme l'anàlisi i detecció de pràctiques transformadores.

Figura 2: Criteris de delimitació de l'ESS; Pam a Pam.

En el procés s'analitzen iniciatives que es classificaran en un dels 15 sectors delimitats per Pam a Pam i se'ls entrevista amb el qüestionari:

Figura 3: Categorització de sectors econòmics. Pam a Pam.

És a través d'aquest qüestionari que la comunitat Pam a Pam pot conèixer en profunditat com funciona cada iniciativa i la pròpia entitat pot fer una autoavaluació. Tenint en compte la triple sostenibilitat a la que es feia esment en l'apartat anterior, els criteris de Pam a Pam estan dividits en tres blocs: Organització Interna, Impacte Social i Impacte ambiental.

Els Criteris de Pam a Pam

Organització interna

1. DEMOCRÀCIA INTERNA: Valorem que les iniciatives d'ESS prenguin mesures per promoure una participació activa i igualitària de totes els persones membres de la iniciativa a la presa de decisions d'aquesta. Més enllà que hi hagi espais de reunió o assemblea, valorem que treballin aspectes com les diferències de rang i de privilegi que hi ha entre les diferents participants a la iniciativa i de quina manera això impacta en la desigual participació que hi pugui haver en la presa de decisions.

2. DESENVOLUPAMENT PERSONAL: Valorem que l'ESS contempli les necessitats generals de les persones que en formen part i intenti donar una resposta des de l'àmbit laboral, de participació i de les cures. Valorem les cures cap a les persones que treballen o participen a la iniciativa, així com els mecanismes que permeten conciliar la vida personal amb la feina o de quina manera es tracten les emocions. Considerem transformadora la corresponsabilitat: la capacitat, empatia i voluntat d'assumir col·lectivament, amb el conseqüent impacte econòmic per a la iniciativa, les necessitats individuals.

3. PERSPECTIVA FEMINISTA: Entenem el gènere com la construcció social de rols i comportaments. Tenint en compte que vivim en una societat patriarcal, si no incorporem una mirada feminista reproduïm els rols de gènere que generen asimetries entre homes i dones. Per això, valorem si les entitats tenen en compte aquestes desigualtats, si hi han reflexionat i si prenen mesures per fer-hi front promovent la participació, l'apoderament i el protagonisme de les dones.

4. CONDICIONS DE TREBALL: Les apostes actuals de l'economia cooperativa i solidària han de poder generar, alhora, condicions de treball dignes i evitar el desequilibri en la categorització del treball (forquilles salarials). Considerem condicions laborals dignes aquells contractes que són estables, amb jornades laborals coherents amb el volum de tasques i que ofereixen un salari superior al recollit al conveni de referència. En el cas de les cooperatives de treball, a més, considerem estable ser soci/a de la cooperativa o establir un temps per entrar a formar part de la cooperativa.

5. PROVEÏDORS: Valorem la proximitat, el respecte als drets laborals (comerç i comercialització justa) i la no presència d'intermediaris en els proveïdors tant d'allò que comercialitza la iniciativa, com de tots aquells béns o serveis que necessita comprar o contractar per al seu funcionament.

6. INTERCOOPERACIÓ: Valorem que es prioritzi treballar amb altres iniciatives d'ESS, potenciant la construcció de mercat social: s'estableix un circuit econòmic i de satisfacció de necessitats on tots els àmbits (producció, distribució, consum, finançament) actuen sota principis de l'ESS.

7. LLICÈNCIES LLIURES: Considerem transformador i amb un impacte social positiu la elaboració o ús de continguts (programari) i béns culturals (gràfic, audiovisual, musical,...) sota llicències lliures i obertes.

8. TRANSPARÈNCIA: Valorem que l'ESS trenqui amb l'opacitat del sistema capitalista, en el qual s'oculta informació sobre la procedència i procés de producció dels productes i/o serveis que s'ofereixen, així com dels comptes i del funcionament de la iniciativa. La transparència és un mecanisme que construeix confiança alhora que visibilitza bones pràctiques i ofereix informació que facilita el consum crític i la presa de decisions.

9. FINANCES TRANSFORMADORES: Considerem imprescindible que les iniciatives de l'ESS no alimentin la banca capitalista convencional i les seves pràctiques. És per això que valorem l'ús de finances ètiques, tant en l'estalvi, el préstec com en l'operativa de la iniciativa. A part de banca ètica i cooperatives de finances ètiques, incloem en els sistemes de gestió financera de les entitats l'intercanvi, els grups d'autofinançament, el micromecenatge, la moneda social, i les asseguradores ètiques.

10. COHESIÓ SOCIAL: Considerem que l'ESS ha de ser un espai inclusiu, que superi les exclusions i discriminacions que es donen en el sistema capitalista per motius de raça, d'ètnia, de cultura, d'orientació afectivo-sexual, diversitat funcional, de gènere, etc. I que, per tant, ha de vetllar per fer visibles les dinàmiques que exclouen de l'esfera pública i del mercat de treball a determinades persones i treballar per revertir-les.

11. TRANSFORMACIÓ SOCIAL: Considerem que l'ESS ha de mantenir una mirada anticapitalista, tenint en compte i contribuint a erradicar les injustícies inherents al sistema capitalista, a la vegada que treballa per la construcció d'alternatives postcapitalistes. Sabem la capacitat del sistema capitalista per cooptar i apropiar-se dels discursos contrahegemònics i adaptar-los als seus interessos, per això creiem que només la consciència anticapitalista farà que l'ESS no sigui absorbida pel sistema socioeconòmic dominant.

12. ARRELAMENT TERRITORIAL: Entenem l'arrelament territorial l'adequació de les iniciatives a les realitats dels territoris i a la contribució que aquestes fan al seu entorn més proper. Aquesta visió es fa també des de la òptica de les economies comunitàries. A cada iniciativa el concepte territori pot variar depenent de l'escala a la que dona serveis.

Impacte ambiental

13. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL: Valorem la consciència i aposta per l'ecologia de la iniciativa pel que fa a la producció, comercialització i mobilitat. Vivim en un sistema capitalista que aposta pel creixement il·limitat a costa de la destrucció del territori i el medi ambient, per això considerem que l'ESS ha d'incorporar la preocupació per minimitzar l'impacte ecològic que genera la seva activitat econòmica.

14. GESTIÓ DE RESIDUS: Valorem que les iniciatives d'ESS han de tenir en compte la capacitat dels ecosistemes de regenerar i absorbir els recursos i residus que es generen. Si no, estem contribuint a generar desequilibris greus als ecosistemes i, per tant, a la nostra capacitat present i futura de satisfer necessitats.

15. CONSUM ENERGÈTIC: El creixement capitalista se sosté, principalment, en l'extracció i combustió de recursos fòssils (petroli, gas, urani i carbó), que permeten l'obtenció del que fins fa poc era energia barata i abundant. Aquest mètode de producció s'ha demostrat insostenible i generador de forts impactes, tant al medi com a les persones. L'ESS ha de superar aquest model energètic i apostar per la reducció del consum energètic en la seva activitat, l'ús d'energies renovables i caminar cap a una sobirania energètica.

Les pràctiques transformadores de l'ESS de l'Hospitalet

Metodologia

Des de l'Ateneu la Col·lectiva s'ha dut a terme una tasca de contacte, aproximament i visibilització d'entitats de l'ESS de l'Hospitalet. En particular, part d'aquest aproximament i visibilització s'ha fet a través de Pam a Pam: s'ha fet l'entrevista i se les ha visibilitzat tant en el mapa oficial (les que complien el mínim de criteris) com en el mapa propi de la Col·lectiva on es mostren totes les iniciatives que hi col·laboren. En tots dos casos s'ha utilitzat Pam a Pam com a base de dades per sistematitzar les dades que es recollien.

En ser aquest el segon estudi que es realitza amb les dades de Pam a Pam, ha estat possible fer una anàlisi de l'evolució en els compliment dels criteris de l'ESS des del 2018.

La introducció en el mapatge serveix per a obrir una relació i establir un horitzó que aconseguir en la millora de les pràctiques de cada entitat. D'aquí ve que sigui necessària la revisió d'indicadors com a mitjà de seguiment i contacte. En aquest sentit, la referencialitat que l'ateneu ha guanyat respecte als seus inicis, ha facilitat que noves entitats entrin en aquest procés de sensibilització i visibilització amb Pam a pam.

Les entrevistes s'han realitzat de manera presencial durant la primera part del curs, i més de manera virtual arran de la pandèmia. El contacte *online* ha facilitat poder dur a terme les entrevistes però també disminueix la confiança i percepció de detalls en l'estat de l'entitat o cooperativa.

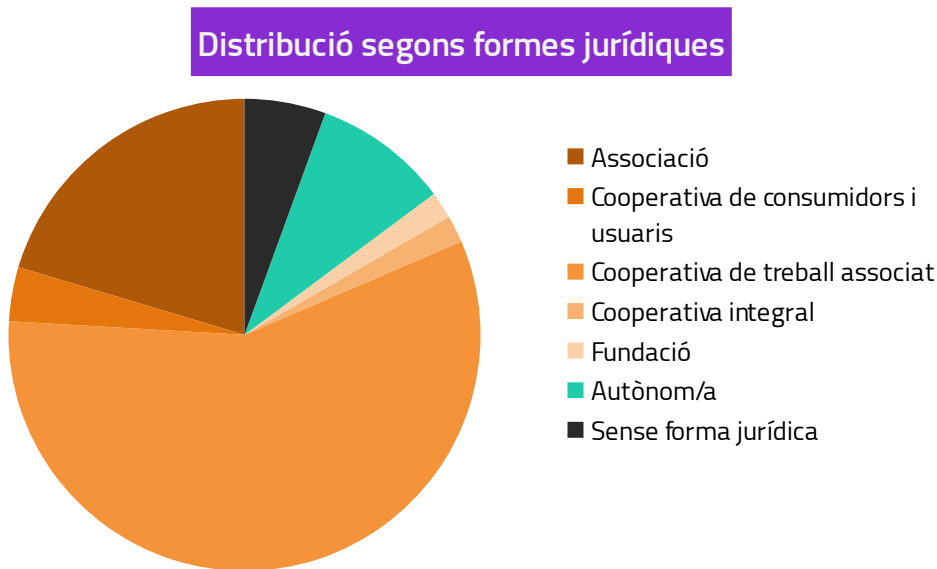
D'altra banda, enguany el mapa extern també recull a les entitats cooperatives històriques de la ciutat de l'Hospitalet, que han estat inspiració per a aquesta nova generació de joves projectes amb clars propòsits de transformació social segons els criteris de l'ESS.

Perfil de les entitats enquestades

Un total de 54 iniciatives contactades en els darrers 3 anys, 28 de les quals estan publicades al mapa de Pam a Pam. La identificació i contacte del curs 2020 ha donat lloc a 10 d'aquests nous punts al mapa. A continuació mostrem el perfil d'aquestes entitats.

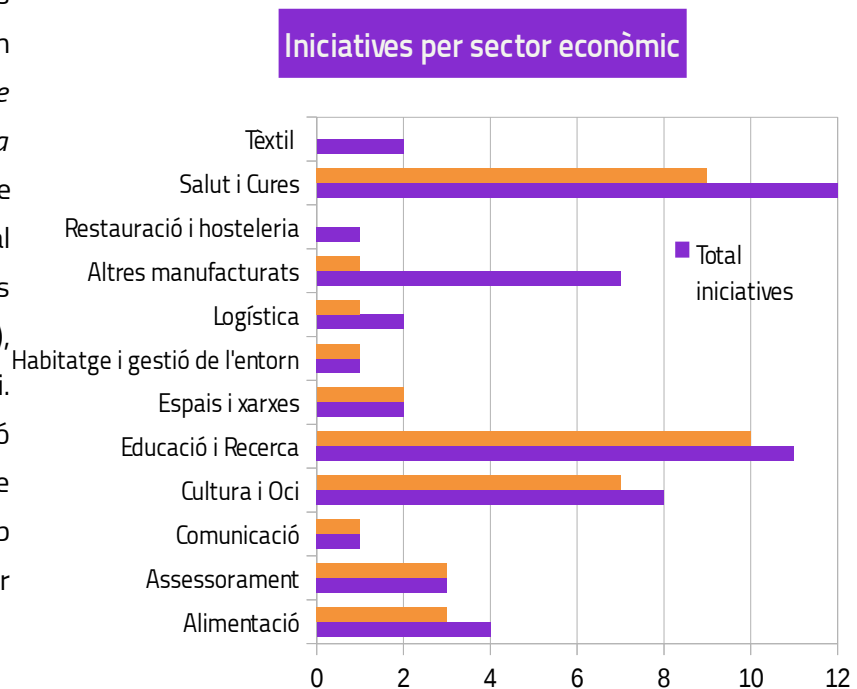
Formes jurídiques

Tal com es pot observar en el següent gràfic de distribució segons formes jurídiques, es treballa principalment amb entitats de l'economia social, sobretot amb cooperatives tot i que també hi ha iniciatives liderades per autònoms o sense forma jurídica. El 63% de les iniciatives són cooperatives, la majoria de treball però també hi ha 2 cooperatives de consumidores i una integral (treball i consum).

Sectors econòmics

Si posem el focus en els sectors econòmics que cobreixen les iniciatives, veiem que, com ja vam veure en l'informe *Mirades des de l'economia social i solidària a les cooperatives a l'Hospitalet de Llobregat*² hi ha 3 sectors que tenen especial presència en l'economia social de l'Hospitalet: Salut i Cures (amb entitats que atenen a col·lectius vulnerabilitzats), Projectes educatius diversos i Cultura i Oci. Aquesta presència respon a la configuració social de l'Hospitalet i, també a l'estratègia de desplegament de l'ESS de l'Ateneu amb especial incidència en la Cultura, el Tercer Sector i les treballadores de la llar.

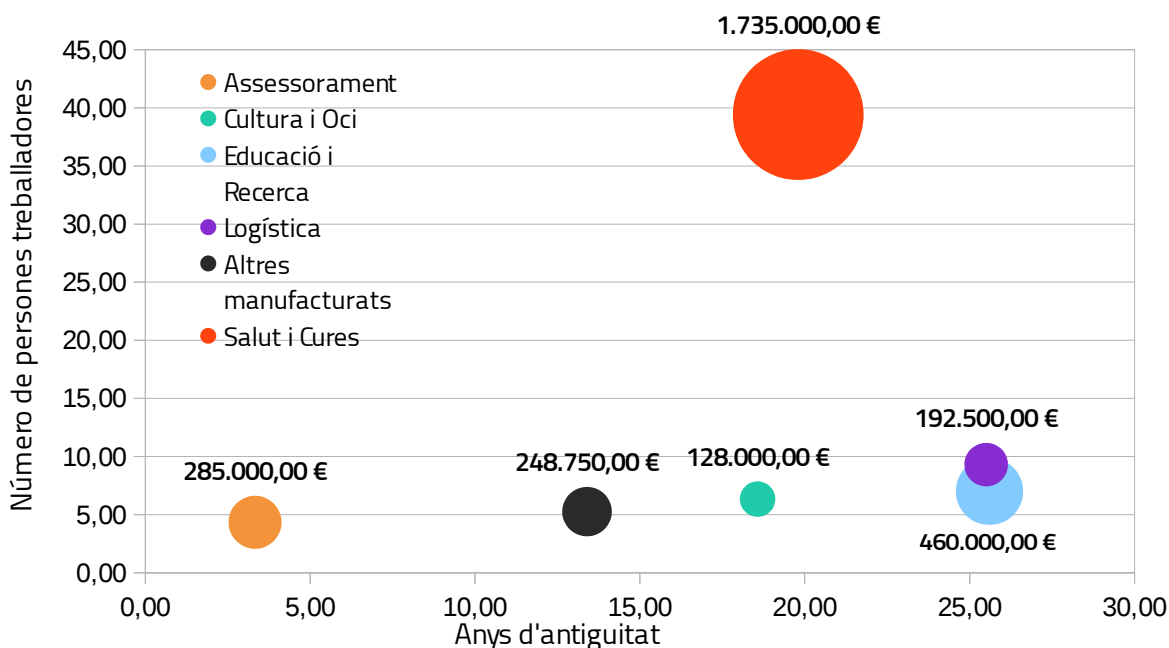

² Es pot consultar aquí: https://pamapam.org/wp-content/uploads/2020/07/informe_PaP_LH-4.pdf

Dimensions econòmiques

Si observem els perfils econòmics dels principals sectors representats, veurem diferències importants segons els sectors. Així pel que fa al número de persones treballadores de mitjana la majoria són xifres modestes que es mouen entre 3 (Altres Manufacturats) i 8 (Educació i Recerca) excepte Salut i Cures que són entitats molt més grans amb 39 treballadores per entitat de mitjana. Aquesta diferència, òbviament també s'aprecia en les xifres de facturació en que la que les entitats de Salut i Cures facturen, de mitjana més d'1,7 milions d'euros. Mentre que la resta estan per sota dels 500.000€ de mitjana.

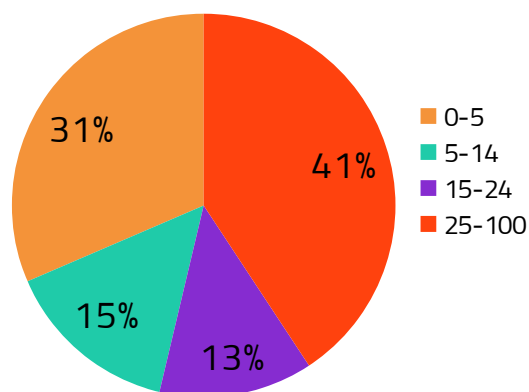
Perfil de les entitats per sector

Antiguitat

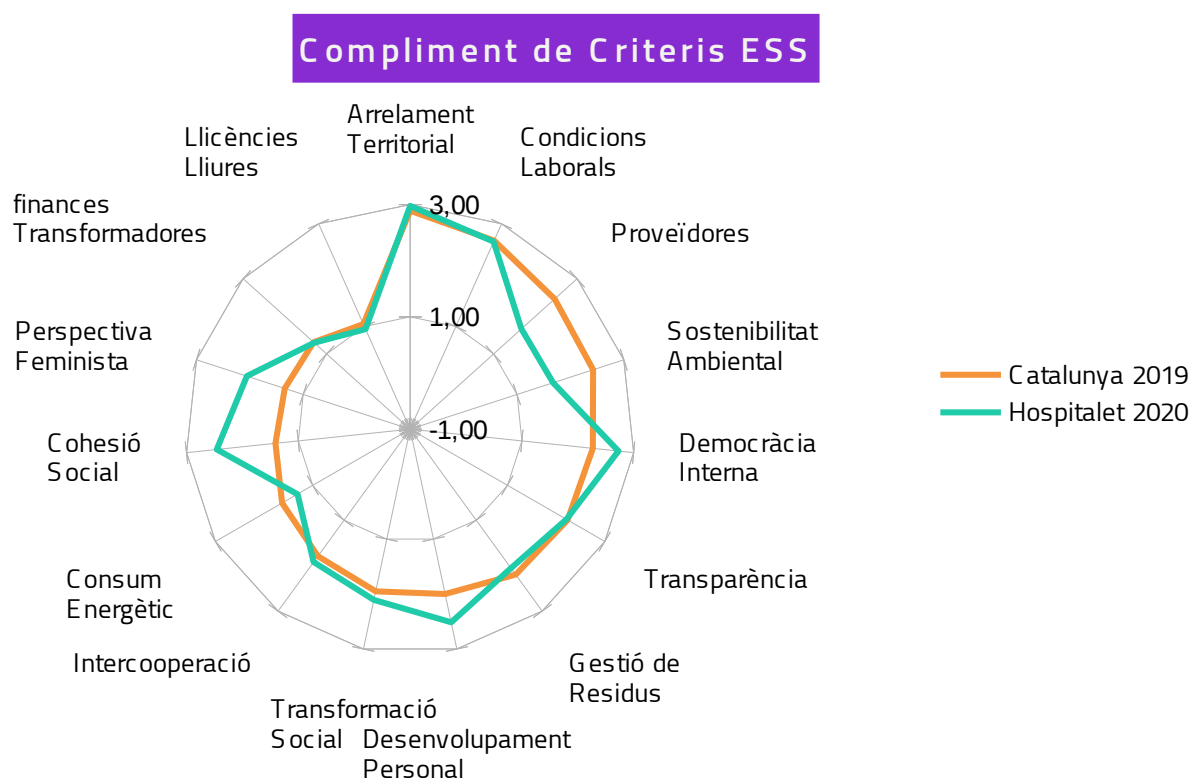
Les entitats tenen de mitjana 14 anys d'antiguitat però distribuïdes de maneres diferents. En el gràfic anterior ja podem observar que alguns sectors com l'educació o la logística aglutinen les entitats amb més bagatge mentre que l'assessorament té de mitjana menys de 4 anys. Si mirem el total d'entitats podem veure que n'hi ha moltes -el 31%- que són molt joves amb menys de 5 anys i alhora encara més -el 41%- d'empreses madures amb més de 25 anys de trajectòria. Només el 28% de les entitats van ser creades entre el 1996 i el 2015.

Antiguitat (anys)

Compliment dels criteris de l'ESS en el mercat social de l'Hospitalet

Com ja hem explicat a la introducció, la metodologia Pam a Pam per donar a conèixer les iniciatives de l'ESS passa per fer una entrevista a cadascuna i avaluar el compliment de 15 criteris d'acord amb uns indicadors de manera que cada criteri es pot puntuar entre el 0 i el 5 punts de compliment. D'aquesta manera podem veure quins són els punts forts i els reptes per a cada iniciativa i, agregant-les, ens permet tenir una visió de fortaleses i reptes per col·lectius. Per tal d'analitzar el compliment d'aquests criteris en el Mercat Social de l'Hospitalet hem tingut en compte només les entitats contactades que han entrat a Pam a Pam (és a dir les que complien més de la meitat dels criteris).

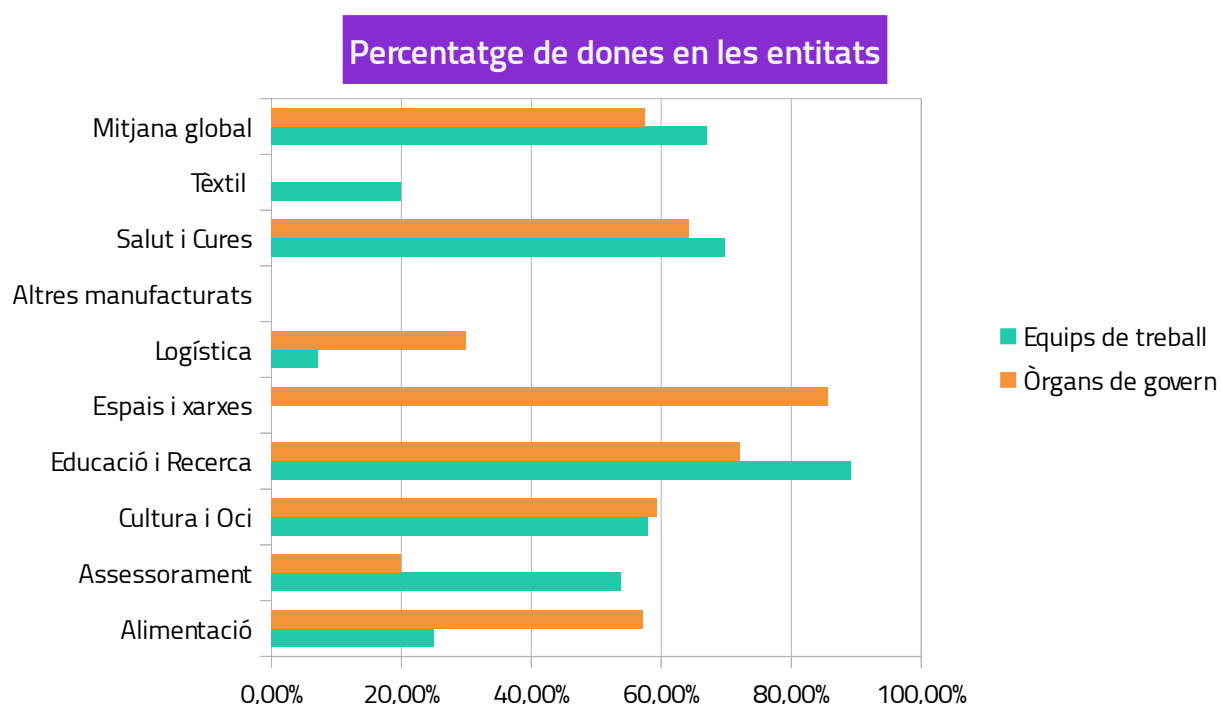
Donant un cop d'ull al global del compliment i comparant-ho amb la mitjana de compliment de tots els punts de tot Catalunya, ens permet distingir també quins són els punts forts que es treballen a les entitats de l'Hospitalet, com ara la perspectiva feminista, la cohesió social i, a nivell intern, la democràcia interna i el desenvolupament personal. També ens permet veure alguns compromisos en que estan per sota de la mitja com la prioritització de proveïdores de proximitat i responsables i la sostenibilitat ambiental. En les següents seccions desgranarem les pràctiques transformadores de les iniciatives així com les estratègies de l'Ateneu Cooperatiu la Collectiva per reforçar-les i ampliar-les.

A més també veurem l'evolució del compliment respecte els punts publicats el 2018 en l'informe previ.

Ocupació i gènere

Si en l'anterior secció veiem l'ocupació que generava cada sector, ara voldríem posar el focus en la composició de gènere d'aquest mercat de treball. En global les dones representen el 67,06% del total de

les persones assalariades del conjunt de les entitats avaluades però aquest còmput es veu especialment balancejat per les entitats de Salut i Cures i Educació i Recerca, les entitats de les quals compten amb plantilles molt extenses i altament feminitzades (70% de dones en Salut i Cures i 89% en Educació), el total de persones treballadores en els entitats d'aquests dos sectors suposa un 84% de la mostra. Si en canvi mirem la mitjana de percentatge de dones entre totes les entitats ens surt un 51%. En el següent gràfic podem observar com en general les dones suposen més del 50% de les persones contractades en tots els sectors³ excepte en Tèxtil, altres manufacturats, alimentació i logística. En concret el sector de producció i venda d'altres productes manufacturats conformat principalment per empreses industrials destaca perquè el 100% de les persones remunerades són homes. Un altre cas diferenciat són els espais i xarxes que compten amb persones activistes però amb cap persona remunerada.

Si observem, a més, la configuració de gènere dels òrgans de govern observem que les dones tenen 10 punts percentils menys de representació en els òrgans de govern respecte a les persones treballadores, de mitjana. Aquesta diferència és similar a l'observada en l'informe del 2018 i segueix estant per sota dels 14 punts percentuals observats en la mitjana de les entitats de Pam a Pam a tot Catalunya al 2019⁴.

Organització interna

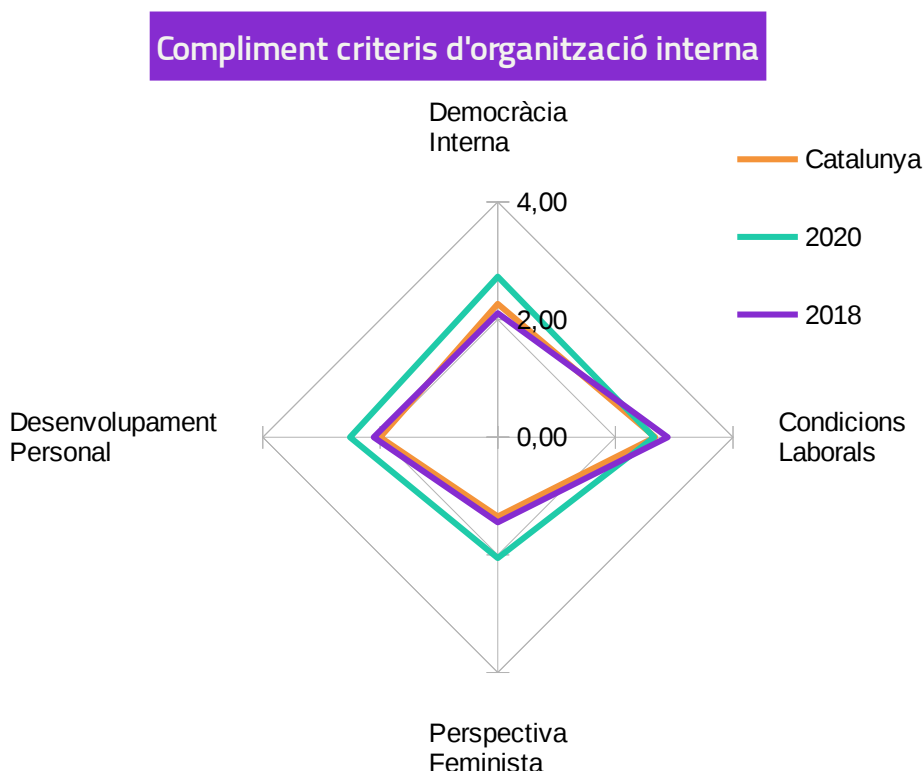
Aquest criteri en serveixen per avaluar el compromís de les entitats de democratitzar i cuidar les persones que les conformen. Veiem que en general les entitats de l'Hospitalet compten amb un alt

³ Hem obviat els sectors que només tenien una entitat perquè creiem que podien no ser representatius

⁴ Informe del mercat social 2019

compliment d'aquests criteris si ho comparem amb la mitjana de Catalunya i que a més aquesta ha augmentat respecte al 2018 (excepte en el criteri de condicions laborals que ha disminuït lleugerament).

Pel que fa a la democràcia interna i la participació, vàries entitats expressen haver-se format en dinamització d'assemblees. En el cas del desenvolupament personal, en general les entitats ofereixen formació a les seves treballadores i, en la mesura de les possibilitats, moltes entitats afirmen tenir facilitat per al teletreball. La perspectiva feminista és el punt fort d'algunes de les noves entitats incorporades al mapa que la incorporen de forma transversal en les seves pràctiques i en el seus objectius.

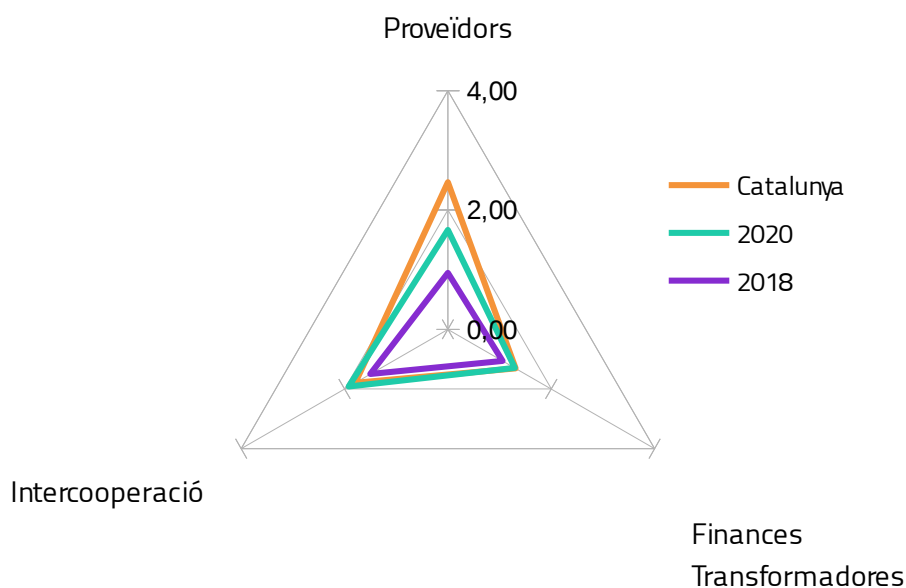

Creació de Mercat social

Una de les estratègies clau de l'economia solidària per tal de superar el capitalisme és la construcció d'un mercat social on les interaccions econòmiques escapin de les lògiques capitalistes. Per fer-ho les entitats han de treballar per intercooperar enlloc de competir i s'ha de vetllar per tancar la cadena de valor buscant proveïdores de proximitat i comerç just i evitant finançar-se amb banca capitalista.

Podem veure com les entitats de l'Hospitalet han avançat molt positivament en l'assoliment d'aquestes pràctiques tot i que en el cas de la prioritització de proveïdores de proximitat i comerç just encara estan per sota de la mitja general. L'existència d'una xarxa local de la XES activa des del 2019 a l'Hospitalet i el fet que la majoria d'entrevistades en formin part o col·laborin ajuda sens dubte a fomentar la intercooperació entre elles. Pel que fa a les finances transformadores, **el 34% de les entitats segueixen sense fer ús de cap banca ètica ni cooperativa ni per gestionar la seva activitat ni per demanar préstecs.**

Compliment criteris de Mercat Social

Bones pràctiques

En la línia de creació de mercat social voldríem destacar dues bones pràctiques:

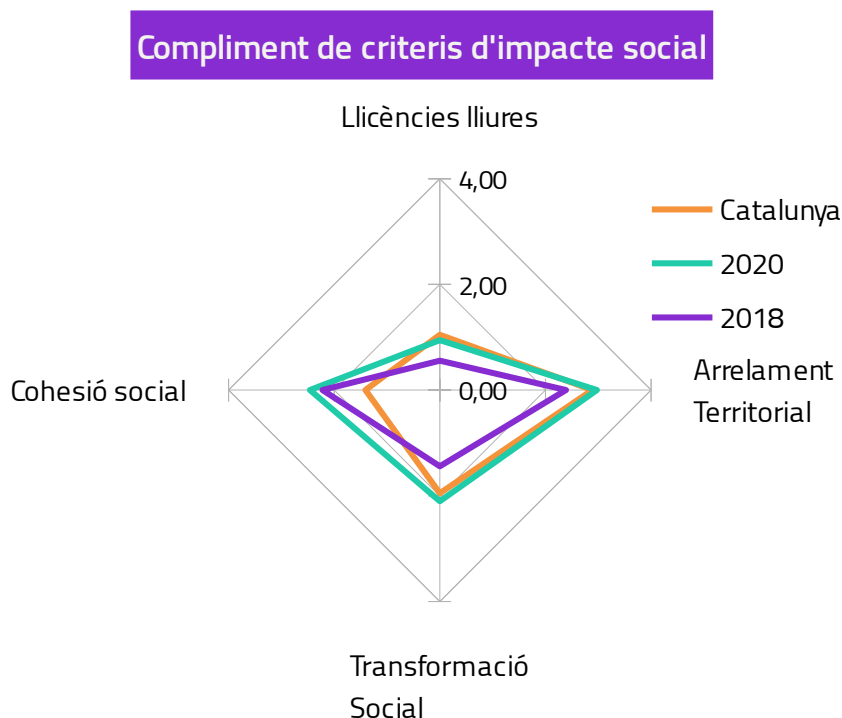
- **Cultiucoop:** laboratori de intercooperació generat per l'Ateneu i dinamitzat per la Xarxa d'Economia Social i Solidària de L'Hospitalet (XESLH) que ha facilitat l'activació del local L'Espora. Aquest espai és una manera de donar suport quotidià, de proximitat, i que vol crear una comunitat cooperativa, ja iniciada per: la llibreria Llavors, la gestoria Ekonomikon i l'associació de Mujeres Unidas Entre Terres (MUET).
- **LHenBici** ha adquirit juntament amb altres entitats una bici-carro que ja ha estat activada per donar suport a la Xarxa de Suport Veïnal.

Transformació social

L'objectiu de l'ESS és repensar i portar a la praxis una economia que acompanyi la transformació social. En fer-ho, per tant, no pot oblidar-se de conèixer i corresponsabilitzar-se de les problemàtiques del territori on té lloc la seva activitat i vincular-se amb moviments i accions pel canvi social.

Dintre d'aquest marc, des de Pam a Pam s'avaluen diferents línies d'acció. D'una banda, la gran oblidada pels moviments socials, l'apropament a les economies del comú. En particular l'ús de contingut, tecnologies i programari lliures i oberts; és amb diferència el criteri amb més baix compliment de Pam a Pam: **Un 55% de les entitats no s'ha plantejat mai l'ús de contingut lliure.** La lluita contra el capitalisme digital, un dels reptes en els que l'economia solidària tant a l'Hospitalet com a Catalunya en general s'ha de posar les piles ens els propers anys.

En canvi **les entitats de l'Hospitalet tenen un alt arrelament territorial: totes excepte una afirmen conèixer i treballar d'acord amb la realitat de la ciutat**. Moltes d'elles donen resposta a la realitat d'una ciutat complexa amb alts índex de població vulnerabilitzada. En particular **diverses de les entitats mapades estan impulsades per persones migrants i la seva principal activitat s'articula al voltant de la defensa dels seus drets**, sent aquesta una pràctica tant de coneixement i coresponsabilitat amb la seva realitat territorial. A més **el 82% entitats afirmen tenir com objectiu la transformació social** i ho fan efectiu a través d'accions i col·laboracions amb diferents articulacions comunitàries i activistes.

Bones pràctiques

Aquest any, enmig del confinament per la COVID19, s'ha realitzat un cicle de xerrades i formacions que han tingut com a objectiu, d'una banda, donar suport per a l'autoorganització de les col·lectivitats dedicades a les cures mitjançant formacions i acompanyaments i d'altra banda, plantejar possibilitats de crear altres formes de relacionar-nos amb els cures mitjançant les xerrades i intermediació amb les administracions públiques (tota la informació a la web de La Col·lectiva).

Un altre procés formatiu a destacar enguany en La Col·lectiva ha estat la formació *online* realitzada al professorat de secundària i cicles formatius de grau de la ciutat de L'Hospitalet de Llobregat. La formació teòrica-pràctica ha permès donar les bases al professorat per a la creació i promoció de projectes cooperatius a l'aula amb fonaments, principis i valors des de l'Economia Social i Solidària. La formació ha comptat amb la certificació del Departament d'Ensenyament, sent certificades unes 15 hores de dedicació del professorat. El qual, ara, haurà de fer de vector i multiplicador dels aprenentatges portant a la pràctica el seu treball d'aplicació de l'ESS i el cooperativisme als espais educatius de la ciutat.

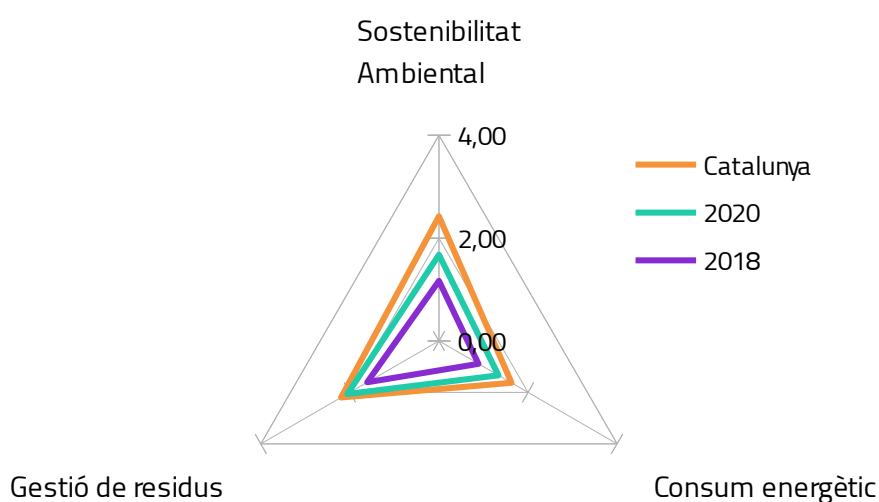
A més, dintre de l'impacte social dels projectes amb que es col·labora, voldríem destacar dues entitats que vertebrin la lluita antiracista a la ciutat.

- **AfroFemKoop**, que és un projecte creat amb l'objectiu de promoure el desenvolupament social, cultural, polític i econòmic de les dones i identitats no binàries adultes, joves i nens i nenes afrodescents. Creen comunitat compartint, debatent, recolzant el desenvolupament de les dones negres tant de forma virtual com presencialment. Els beneficis de la seva activitat es reinverteixen en projectes d'apoderament de dones i identitats no binàries afrodescendents.
- **Mujeres Unidas Entre Tierras (MUET)**, associació de dones que reivindica els drets de les treballadores de la llar, lluita contra la violència masclista i contra la discriminació pel fet de ser dones i migrants. Així mateix, fa acompanyament i apoderament amb les mateixes dones participants, amb la finalitat de donar suport al procés d'altres companyes. Per exemple, han acompanyat a vuit famílies per accedir a la subvenció de la Generalitat a la contractació de persones a l'àmbit del treball de cura de persones grans o dependents a la llar durant aquest confinament.

Impacte ambiental

Finalment els indicadors d'impacte ambiental ens mostren que, si bé s'ha millorat molt en el seu compliment respecte a 2018, encara queda un llarg camí per avançar cap a la minimització de l'impacte ambiental. **Un 26% de les entitats no prenen cap mesura per reduir la seva petjada ecològica i un altre 26% no ha reflexionat sobre el seu consum energètic.** Un 18% No fa cap tipus d'acció en relació a la reducció i gestió dels residus.

Compliment de criteris d'impacte ambiental

Impacte de les mesures contra el COVID-19 en l'ESS de l'Hospitalet. Primavera 2020

Mesures socials i econòmiques davant la Covid19

A finals del 2020 es va declarar a la regió de Wuhan, China, una epidèmia provocada pel coronavirus denominat COVID19 que es va convertir en pandèmia quan va començar a afectar a diversos països del món. Donada la alta taxa de transmissió del virus, l'eix principal de les mesures de prevenció del contagi ha estat el que s'ha anomenat «distància social»: evitar contactes entre persones.

En el cas de Catalunya, el 14 de Març davant del creixement exponencial dels contagis i la saturació de la sanitat pública es declara l'estat d'alarma a tot l'Estat Espanyol que obliga al confinament a la llar, el tancament de comerços que no fossin de primera necessitat, el teletreball o, en cas que no fos possible, el tancament per a les empreses que no formessin part dels sectors essencials i l'anul·lació de qualsevol esdeveniment.

A partir del 4 de maig es comencen a implementar les diferents fases del desconfinament que van relaxant algunes mesures fins al 19 de juny que s'arriba a Catalunya a la "nova normalitat" en la que ja no hi ha restriccions de moviment ni reunió però sí la obligatorietat d'algunes mesures de prevenció en espais tancats com ara l'ús de mascaretes i gel hidroalcohòlic dintre els comerços.

Totes aquestes mesures han tingut, com era d'esperar, un fort impacte en l'economia i el dia a dia de les entitats. L'atur ha crescut del 10,4% al 14% en el segon trimestre de 2020 a L'Hospitalet i això sense tenir en compte la gran quantitat de persones que sobreviuen treballant en l'economia submergida. El greu empitjorament de les condicions de vida de les veïnes de l'Hospitalet arran del confinament ha suposat un repte per a les xarxes de suport veïnals i els circuits d'assistència a la ciutat.

Per això, hem aprofitat la diagnosi del sector de l'ESS per conèixer la situació durant el període de pandèmia.

Metodologia

La metodologia emprada per a fer la diagnosi ha estat un treball conjunt realitzat a partir del coneixement del territori i el treball de camp dels tècnics de la Col·lectiva amb Pam a Pam, que ha aportat les eines més tècniques del procés.

L'estudi de l'afectació de la covid 19 s'ha fet entre març i juliol de 2020. A partir de la base de dades d'entitats socials i cooperatives de l'edició anterior de l'ateneu, s'ha completat amb dades extretes del

Registre de Cooperatives i del Registre Mercantil i amb les dades extretes de les entitats vinculades a la XES en el darrer any.

El treball de diagnosi s'ha centrat principalment en les 40 cooperatives en actiu 10 fundacions i 50 associacions i 9 organitzacions sense figura legal, vinculades a l'ESS. Durant el temps de confinament s'ha utilitzat únicament el telèfon i el correu electrònic per contactar amb les entitats, per tant hi ha hagut ocasions que no s'ha pogut localitzar cap persona referent, doncs l'entitat estava tancada. Ha calgut esperar al final del període per tal de tornar a connectar amb aquestes entitats i en algunes ocasions fer visites presencials.

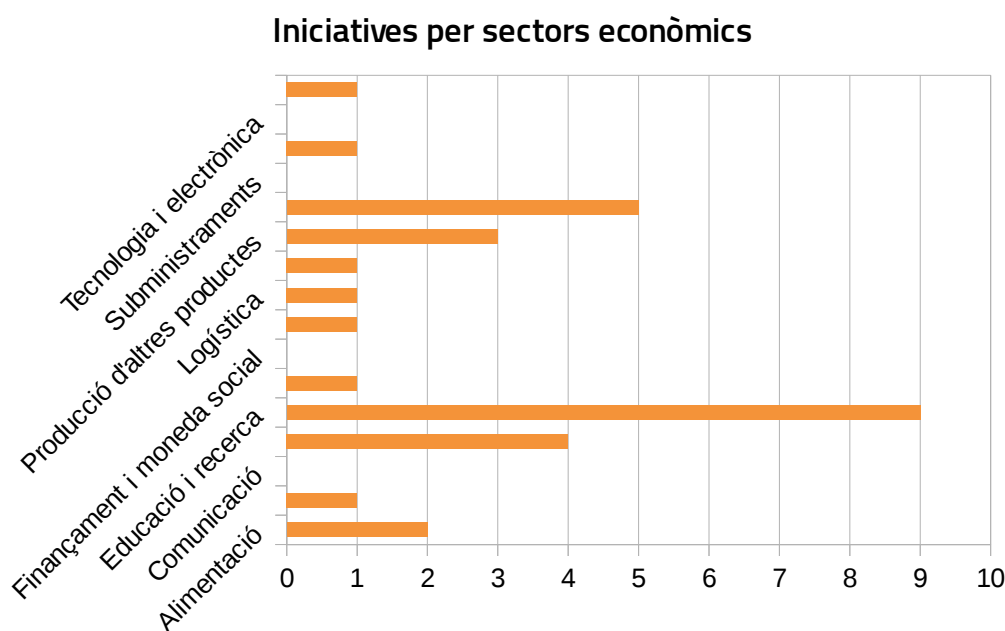
La Col·lectiva ha realitzat diferents onades d'enquestes i treball de camp. S'ha volgut seguir acompanyant a les entitats amb qui l'Ateneu treballa habitualment també i especialment en aquests moments complicats per veure com la situació de crisi estava afectant al teixit de l'ESS a la ciutat. Coneixent les particularitats del territori, s'ha decidit treballar amb tres sectors econòmics específics en particular per tal de tenir una valoració de l'impacte en aquests. Detallem les fases i àmbits a continuació.

- Enquesta telefònica i per correu electrònic de Diagnòsis de la situació del Covid 19 de La Col·lectiva. Realitzada entre març i abril de 2020
- Enquesta telefònica i per correu electrònic de Diagnòsis de la situació del Covid 19 de la Xarxa Ateneus Cooperatius. Realitzada entre abril i maig de 2020
- Enquesta específica per a les entitats dedicades a la Cultura
- Enquesta específica per a les entitats del tercer sector
- Enquesta específica per a les treballadores de la llar

Impacte de la crisi de la COVID19 en l'ESS a L'Hospitalet de Llobregat

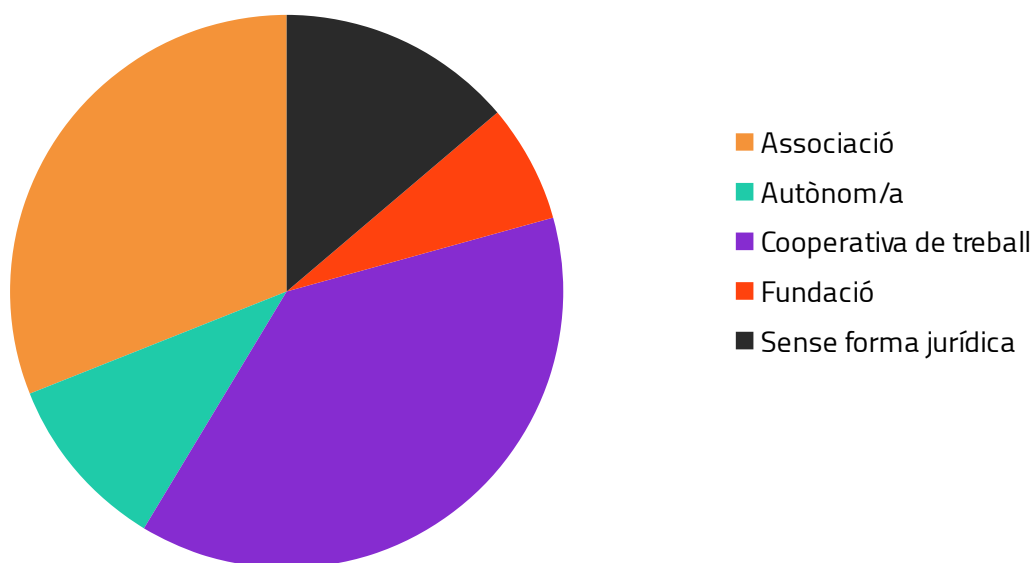
Perfil de les entitats

Han respost a l'enquesta 30 iniciatives relacionades amb l'Ateneu Cooperatiu La Collectiva relacionades amb varis sectors econòmics principalment educació i recerca (9), Salut i Cures (5) i Cultura i oci (4). Entre aquests, el 23% és dediquen a l'atenció a col·lectius vulnerabilitzats de perfils diversos (persones amb diversitat funcional, treball amb persones migrades, atenció a menors amb TDAH, ...) des de diversos àmbits com la inserció sociolaboral, educació, lleure, cultura, ... Ja en l'[informe diagnosi de l'estat de l'ESS a l'Hospitalet](#) del 2018 observàvem que les entitats que es dediquen a aquest tipus d'activitats eren predominants en l'ecosistema de l'ESS a la ciutat.

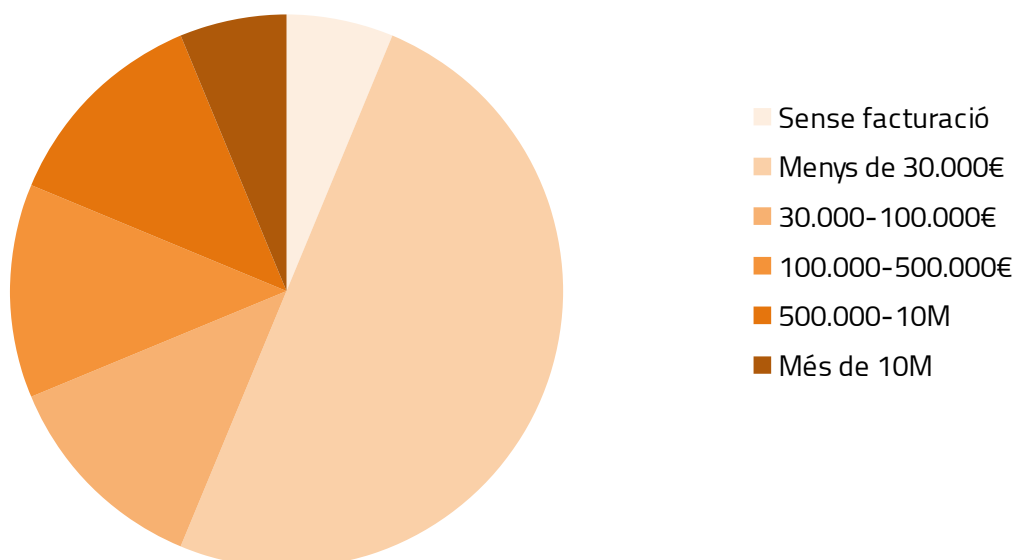
Tres quartes parts de les entitats tenen formes jurídiques pròpies de l'economia social. En concret: 11 cooperatives de treball (6 en règim general i 5 en règim d'autònoms), 9 associacions i 2 fundacions. La resta són o bé persones autònomes o bé iniciatives sense forma jurídica.

Formes jurídiques

Només 16 de les enquestades han aportat dades sobre la seva facturació anual però ja ens permeten observar la gran diversitat de dimensions a nivell de facturació que tenen les entitats del sector. Així mentre el 50% de les respostes afirma facturar menys de 30.000€, hi ha 3 entitats que treballen en serveis d'atenció a les persones que facturen més d'un milió d'euros anual. Això va evidentment lligat a una gran variabilitat en el nombre de treballadores també havent-hi amb molt poques persones treballadores fins a quasi 800 treballadores (79% dones en aquest últim cas, una entitat vinculada al sector Salut i Cures).

Distribució per trams de facturació

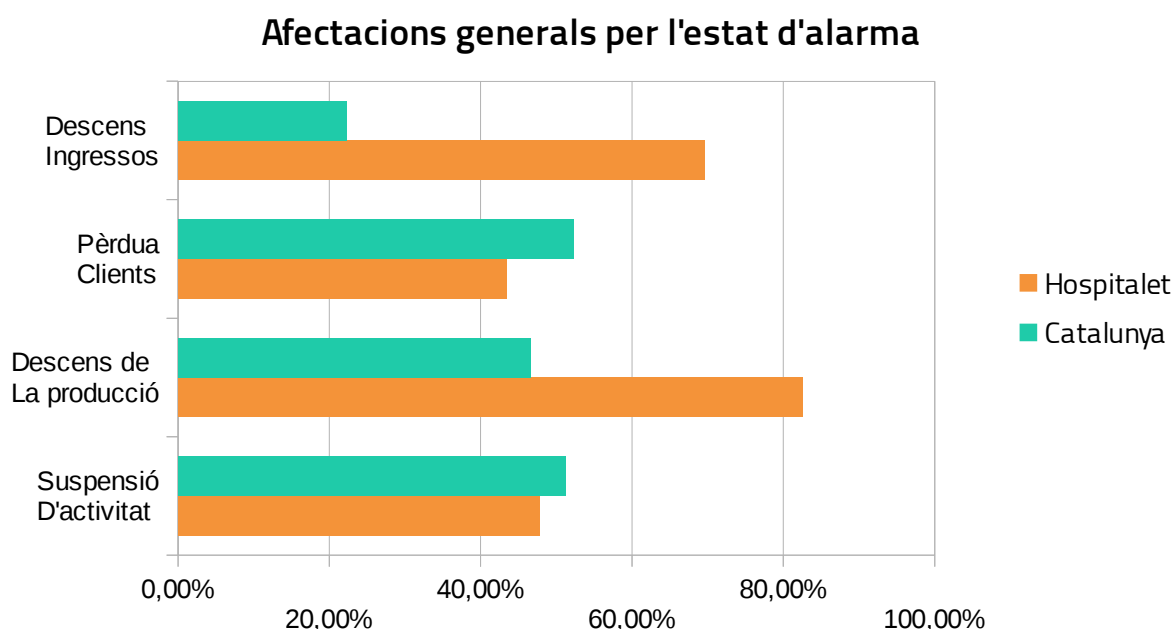

Una de les línies de treball de La Collectiva, ha sigut com l'ESS es configura com a possibilitat de regularització i s'obre a treballar des de la diversitat d'altres maneres de fer. Dirigides a les entitats amb major facturació, la contractació de població migrada demostraria l'arrelament territorial en una ciutat

que compta amb un dels percentatges de població migrada més alts de Catalunya (21.33% al 2019 segons dades de l'IDESCAT).

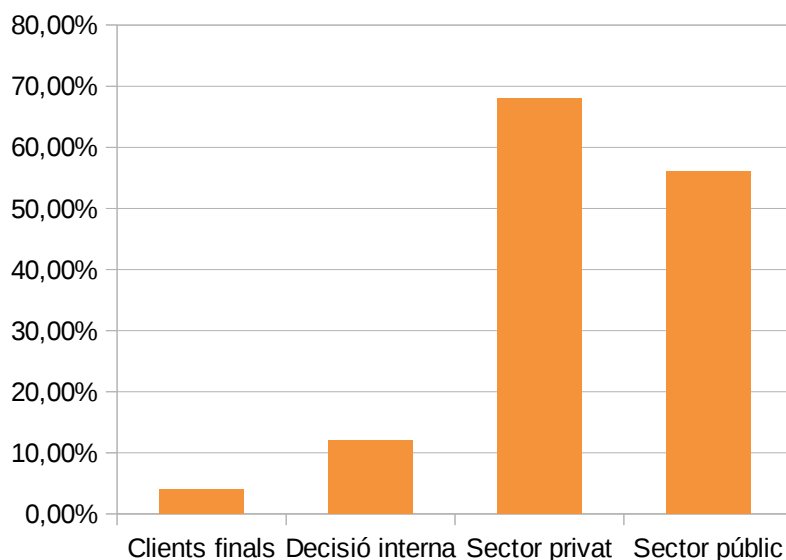
Impacte de l'estat d'alarma en l'activitat econòmica

Respecte a l'activitat econòmica, el 27% de les enquestades treballaven en un sector essencial durant l'estat d'alarma però no totes les no essencials van suspendre activitat. Segons les respostes recollides el 48% van suspendre activitat durant algun període durant l'estat d'alarma, el 82% va veure un descens en la seva producció, el 43% va perdre clients i el 70% va veure reduït els seus ingressos. Només el 9% de les entitats no van veure afectada la seva activitat de cap de les maneres abans esmentades. En la següent gràfica es poden veure aquests resultats comparats amb la mitjana dels resultats recollits entre tots els Ateneus Cooperatius de Catalunya.

El 83% de les entitats enquestades va veure cancel·lat algun tipus de producció o servei. Podem observar que majoritàriament aquestes cancel·lacions van provenir del sector privat (68%) tot i que moltes també es van donar des del sector públic (56%); en diverses entitats ambdós sectors van anular. Algunes de les iniciatives enquestades expliquen que el sector públic ha posposat abans que anular en alguns casos i també que no saben què passarà amb els imports de les subvencions que no s'han pogut executar degut al moment d'excepcionalitat.

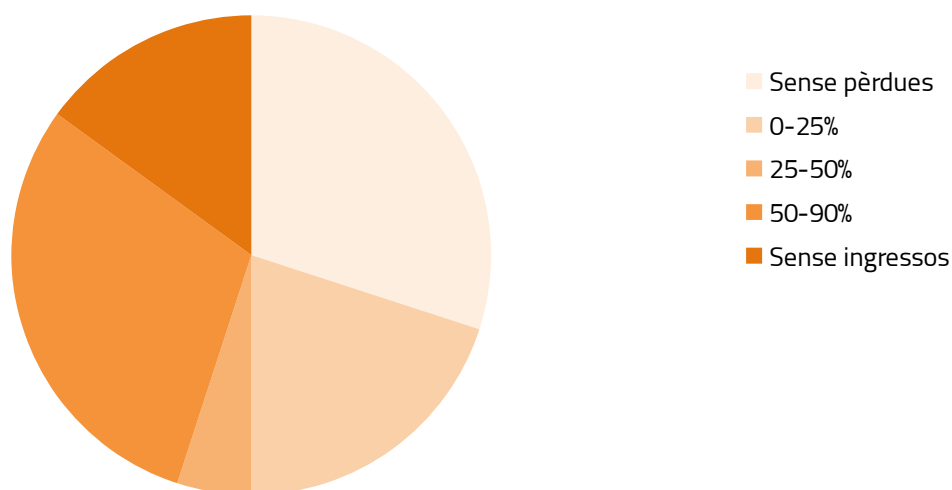
Orígen de les cancel·lacions de productes i/o serveis

En el moment de fer l'enquesta, la Col·lectiva va demanar algunes de les enquestades el percentatge estimat de pèrdues que s'havia tingut en el període de confinament. Recordem que aquest moment era molt inicial (març-abril). Podem veure que un 50% dels casos o bé no van tenir pèrdues o menys del 25% dels ingressos esperats però, un altre 45% en va reduir més del 50%.

Pèrdua d'ingressos durant les primeres setmanes de confinament

En percentatge de facturació esperada

També hi ha hagut algunes afectacions específiques en casos concrets com ara:

- Paralitzar processos de constitució (2 cooperatives)

- Pèrdua de la reserva econòmica d'exercicis anteriors (1)
- Paralitzades les convocatòries a subvencions en que algunes entitats es presentaven de manera recurrent (2)
- Deteriorament del material en estoc (1)

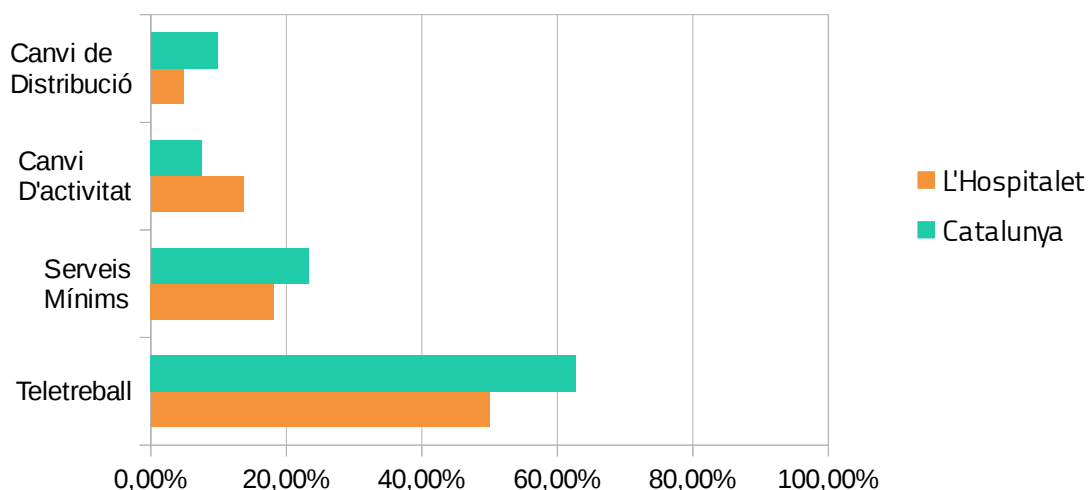
En general **es perceben pocs impactes positius a nivell d'entitat entre les iniciatives** a excepció que dues afirmen haver avançat en feines que sempre quedaven pendents (per ser poc urgents) i l'augment de la implicació de voluntaris en espais comunitaris.

En un nivell més personal, algunes persones que han contestat l'enquesta expliquen que s'han distanciat de familiars i gent propera al mateix temps que altres posen el focus en que han pogut centrar-se en la criança mentre convivia amb els fills.

Adaptacions de l'activitat econòmica al moment d'excepció

Més enllà de les afectacions en les comandes, moltes de les organitzacions han hagut d'aplicar canvis en el desenvolupament de les seves tasques. La mesura estrella per adaptar-se a les restriccions de l'estat d'alarma ha estat **l'adopció del teletreball, que han aplicat el 50% de les enquestades**, per a fer part o la totalitat de les seves tasques. Tot i així **només el 12,5% considera tenir el material tecnològic necessari per fer aquesta tasca de manera telemàtica en condicions adequades**. Altres adaptacions han estat la reducció a serveis mínims (18%) o, en altres casos, fer un canvi de l'activitat econòmica per adaptar-se a les circumstàncies (17%). Una entitat també afirma haver fet canvis interns en el funcionament per adaptar-se a les noves necessitats.

Impacte en l'activitat econòmica

Un 50% de les enquestades han hagut de modificar les seves pràctiques habituals. En general aquesta modificació ha afectat a bona part de la seva feina. Un dels canvis concrets en el funcionament de les

entitats més esmentats ha estat la **digitalització de les comunicacions internes i amb les clientes, usuàries, ...** Altres modificacions són canvis en els sistemes de venda i l'acció comercial i en alguns casos s'ha pogut adaptar la formació presencial a formació virtual. Les entitats que treballen presencialment amb persones, especialment les que ho fan amb persones vulnerables o en risc d'exclusió social han intensificat el seguiment d'atenció personal a nivell telefònic però s'han trobat amb poc marge per modificar les seves accions diàries per què tenen en general un fort component presencial. Un 22 % de les enquestades no han hagut introduir modificacions perquè la seva situació no ho ha requerit.

No tots els sectors s'han vist afectats per igual, per exemple moltes entitats relacionades amb el sector industrial no han pogut realitzar els seus serveis, ni entregar productes als clients i han hagut de suspendre en un 100% la seva activitat.

A més entre les entitats que han adaptat la seva activitat econòmica destaca la fabricació de mascaretes per part d'una de l'entitat Confeccions Kaur. Una mostra de resiliència i adaptació en moments de crisi.

Impacte laboral

Un dels eixos estratègics per La Col·lectiva és l'economia de les cures. Trobant-nos amb el propi indicador de Pamapam "Desenvolupament personal" i aplicant una mirada interseccional feminista, s'ha preguntat com ha afectat la crisi a la xarxa de suport de l'entitat, com han cuidat les entitats de l'estructura laboral, des d'una visió integral de la persona i quines mesures excepcionals s'han implementat a nivell laboral per mantenir aquest cura i suport.

Un 21% de les entitats han aplicat ERTOS o ERTes a alguna o totes les persones treballadores. Una de les entitats ha realitzat acomiadaments i una altra suspensió de contractes d'activitats. Totes les entitats que han aplicat aquestes mesures facturen menys de 30,000€. Degut a la saturació de les sol·licituds d'ERTos ha hagut persones treballadores que a mes de juny no havien rebut l'ingrés. En el moment de la publicació de l'informe desconexim quantes segueixen aquesta situació.

Un 40% de les enquestades han seguit mantenint contacte amb les treballadores per qüestions laborals (teletreball) encara que dos indiquen la creació d'espais específics per tractar els efectes del confinament en la seva salut anímica i psicològica. Llevat dels negocis (comerços i sector industrial) que s'han vist obligats a tancar sense possibilitat de teletreballar, la majoria parlen de l'esforç fet per mantenir les condicions laborals prèvies al confinament.

Eines d'utilitat i accés a la informació sobre les mesures excepcionals

A partir de la declaració de l'estat d'alarma, des de La Col·lectiva i en col·laboració amb la Xarxa d'Ateneus Cooperatius (XAC) s'han generat documents útils per a que les entitats cooperatives i de l'ESS tinguessin accés a informació útil i comprensible. En concret es pot consultar el *Resum d'informació de Mesures*

Especials en relació a la crisi del Covid19⁵. Aquest suport informatiu s'ha acompanyat de contacte telefònic, les videoconferències i els correus electrònics a l'hora de resoldre dubtes relacionats amb la tramitació d'ERTOs, ajudes, tràmits administratius i mesures sanitàries necessàries.

Per una altra banda, diferents institucions de l'àmbit de l'ESS i econòmiques en general, han anat generant documents guia així com compartint els diversos decrets llei del govern. De la mateixa manera, els múltiples mitjans i xarxes de comunicació han pogut generar una situació de saturació i caos en la informació que s'oferia.

Un 46% de les entitats declara haver comptat amb bona informació al llarg del confinament, un 42% considera que dolenta o insuficient i, dins d'aquests últims, el 16% declara necessitar informació comprensible.

El 30% del total destaca que la comunicació l'ha tingut principalment amb la seva gestoria, algunes de les quals s'han desbordat i per això han tingut problemes de relació amb les entitats.

Un 19% de les entitats asseguren haver estat ben informades sense sobresaturació, totes elles excepte una, entitats amb facturacions superiors als 200.000€. Per tant podríem deduir que quan més gran és una entitat, millor accés i qualitat d'informació ha tingut en temps de confinament.

Les agrupacions que consideren que els ha faltat informació (26%) especifiquen que han trobat a faltar informació en relació als tràmits amb l'administració i també qüestions sanitàries aplicades a l'àmbit laboral.

Noves necessitats

Les principals necessitats detectades de cara a l'adaptació a les mesures implantades durant l'estat d'alarma provenen de l'àmbit tecnològic, tant per falta d'experiència com per tenir sistemes adequats per al teletreball. Un parell d'organitzacions han compartit la seva preocupació davant la bretxa digital que han patit les famílies usuàries dels seus serveis, moltes d'elles sense ordinadors o amb un internet molt limitat.

D'altra banda, quasi un 19% ha indicat la falta de comunicació amb l'administració pública; d'aquesta la meitat han tingut problemes de gestió a l'haver estat tancades les oficines de registre d'entitats. Un 10% tenen necessitats de formació en el seu àmbit d'acció per adaptar-se millor a la situació. Finalment una entitat comparteix la necessitat de disposar d'equips sanitaris i una altra explícita necessitats financeres.

⁵Resum d'informació de Mesures Especials en relació a la crisi del Covid19, i Preguntes Freqüents (FAQs) sobre les Mesures aprovades pel Covid19 i les seves afectacions sobre Cooperatives catalanes: <https://www.ateneulh.coop/2020/03/20/mesures/>

Bones pràctiques

Una de les principals diferències entre l'ESS i l'economia capitalista és l'esforç per intercooperar enlloc de competir. Aquesta intercooperació resulta especialment estratègica en moments difícils per tal de poder sortir juntes i reforçades de les crisis com la provocada per la COVID19. Un 46% de les entitats enquestades confirmen haver treballat en xarxa buscant donar respostes per fer front a la situació. Algunes de les accions destacades:

- L'entitat Mamaliona es va unir a la xarxa de cosidores i van adaptar la seva activitat econòmica per donar resposta a una necessitat social
- Travinae va col·laborar amb l'Aliança del voluntariat Xina-Espanya per traduir textos sanitaris
- La Coordinadora d'Ampas Endavant va participar de la xarxa de suport veïnal de L'Hospitalet
- L'Associació Solidària Marroquina-Catalana ha enfortit les relacions amb dues altres entitats (Ajial Talandaoued al Marruecos i Alshala de L'Hospitalet) i han organitzat repartiments d'aliments entre algunes famílies migrades amb necessitat de suport i han acompanyat la connexió entre les famílies entre els dos països.

A més, és destacable que 3 projectes de la ciutat han estat beneficiaris del Fons Cooperatiu de "Economia per la Vida" (projecte promogut per entitats clau de l'ESS): Arreglos y confecciones Kaur, Keras Buti SCCL i Mujeres Pa'lante SCCL.

Perspectives de futur

Només a una entitat de 30 no li calen millores per donar resposta a un nou confinament. El 43% diu que no té cap proposta de canvi que propiciï una millor resposta en cas de confinament.

Entre els que sí que veuen possibles millores, el 23% s'inclina per eines i material tecnològic que traslladar recursos: formacions online o acompanyaments, per exemple. Altres necessitats tecnològiques passen per la falta d'eines col·laboratives per a la gestió i formació dintre de l'equip de treball en l'ús de programes i eines informàtiques.

Entitats Culturals

Abans de realitzar la diagnosi ja s'havien detectat algunes particularitats del sector que precaritzen a les persones que hi treballen, com ara:

- Un treball poc estable.
- Una manca de teixit / sentit associatiu (amb majoria d'autònoms i molts falsos autònoms).
- Oportunitats de subvencions, que van majoritàriament a grans institucions a les quals accedeixen molt pocs agents culturals.
- Producció artística dirigida a un petit sector de consum.

A partir d'això, s'envia el formulari a entitats culturals ja que s'han pogut veure alguns impactes específics en el sector; han contestat l'enquesta 6 entitats amb seu a la ciutat. En relació a les necessitats i demandes a partir de l'impacte de la COVID19 en aquest sector es detecta:

- La meitat de les respostes han detallat necessitats en temes materials: lloguer, pagament de la seguretat social i nòmines (pròpies i de les treballadores)
- En canvi l'altra meitat parla d'aspectes més genèrics i de context com crear teixit a la ciutat o incentivar la vida teatral.

Pel que fa a demandes a l'administració pública destaquen

- Carència en l'abonament del lloguer (50% de les respostes)
- Renda bàsica per al sector.
- La majoria d'agents culturals treballen en espais de l'administració pública; les instal·lacions han tancat durant el confinament.
- El treball també sol ser en espais on la gent es concentra (educatius, espectacles, equipaments de barri, etc), suposant un repte per al distanciament social.
- Retard en els pagaments per part de l'Administració.
- Davant la supressió d'ingressos, descomptes amb el pagament de lloguer de taller, impostos i pagaments d'autònoms.

Tercer sector

Han contestat l'enquesta específica 7 entitats del Tercer Sector. Les entitats enquestades treballen preferentment en l'atenció de persones vulnerabilitzades, joves i infants en risc d'exclusió. La seva resposta ha estat principalment:

- Intensificació del seguiment i acompanyament telefònic dels usuaris més vulnerables
- Seguiment especialment dels usuaris en risc de violència masclista.
- Oferiment d'informació sobre places de feina
- Repartiment de menjar en nuclis de convivència vinculats, tant des de xarxes pròpies de l'entitat com des de la xarxa de suport veïnal
- Impossibilitat de contactar amb els usuaris més vulnerabilitzats que no tenen accés a formats digitals i/o telefònics. De manera que s'ha interromput el contacte després del tancament d'espais / oficines d'atenció. El resultat ha estat més persones vulnerabilitzades i en situacions més greus que abans de la crisi.

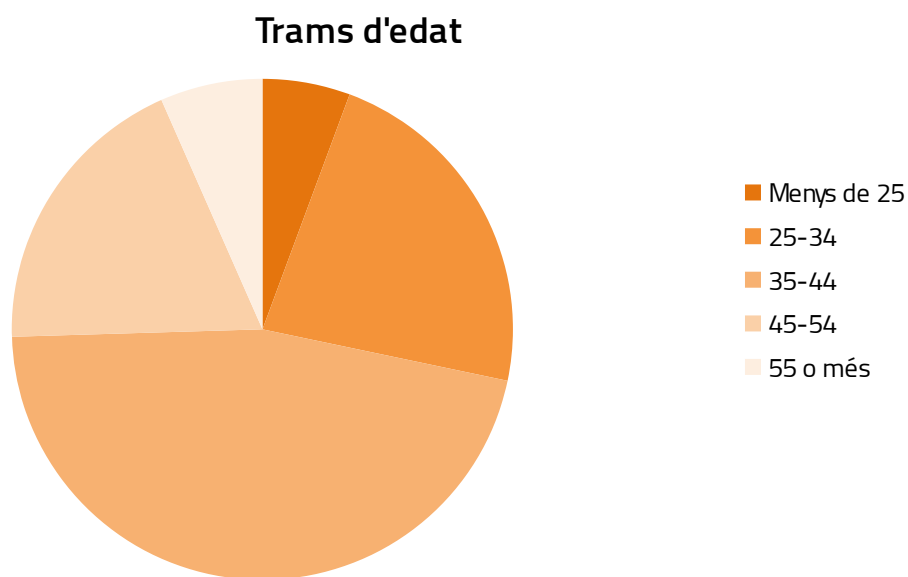
- La manca d'intercooperació prèvia ha limitat l'abast de la seva activitat.
- Dificultats d'articulació amb l'administració local.

Pel que fa a la intercooperació, les respostes reflexen poca activitat entre les entitats del sector, exceptuant dos casos que han treballat amb projectes comunitaris de fora del tercer sector. Això ens reafirma en la necessitat i possibilitat d'establir ponts per obrir l'atenció a col·lectius vulnerabilitzats, les seves pràctiques i recursos a la intercooperació amb altres formes de fer basades en processos horitzontals i de suport mutu.

Treballadores de la Llar

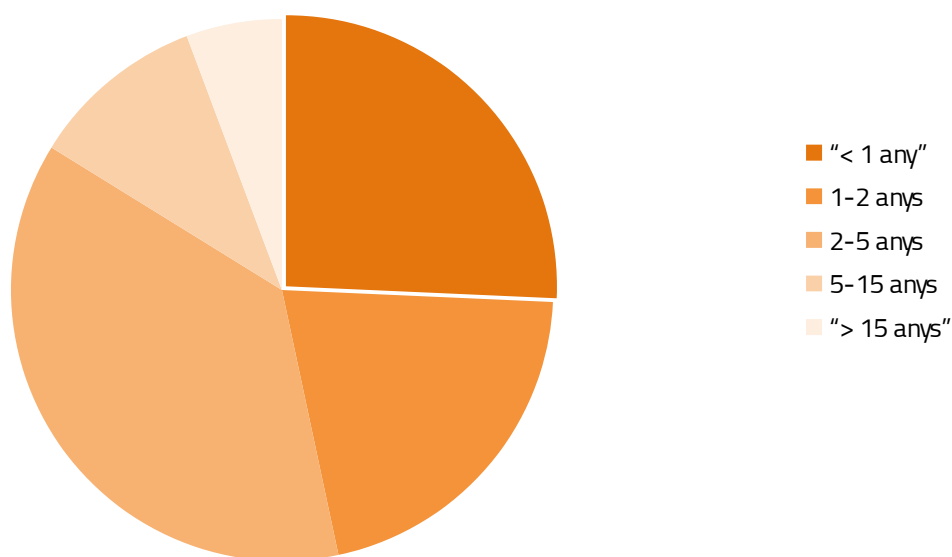
Un dels eixos principals de la Col·lectiva en aquesta convocatòria ha estat l'economia de les cures; històricament s'ha reconegut la tasca de fàbrica de el cap de família, fora cooperativa o d'estructura vertical, invisibilitzant així les tasques reproductives que sostenen a qui realitza el seu treball fora de la llar.

Perfil de les persones entrevistades

Han respost l'enquesta, 107 treballadores de la llar majoritàriament dones excepte 5 homes amb edats compreses entre els 18 i els 59 anys però majoritàriament es concentren en la franja d'edat de 35 a 44 anys (el 46% tenen una edat inclosa en aquesta franja).

Temps des de la primera arribada a l'estat espanyol

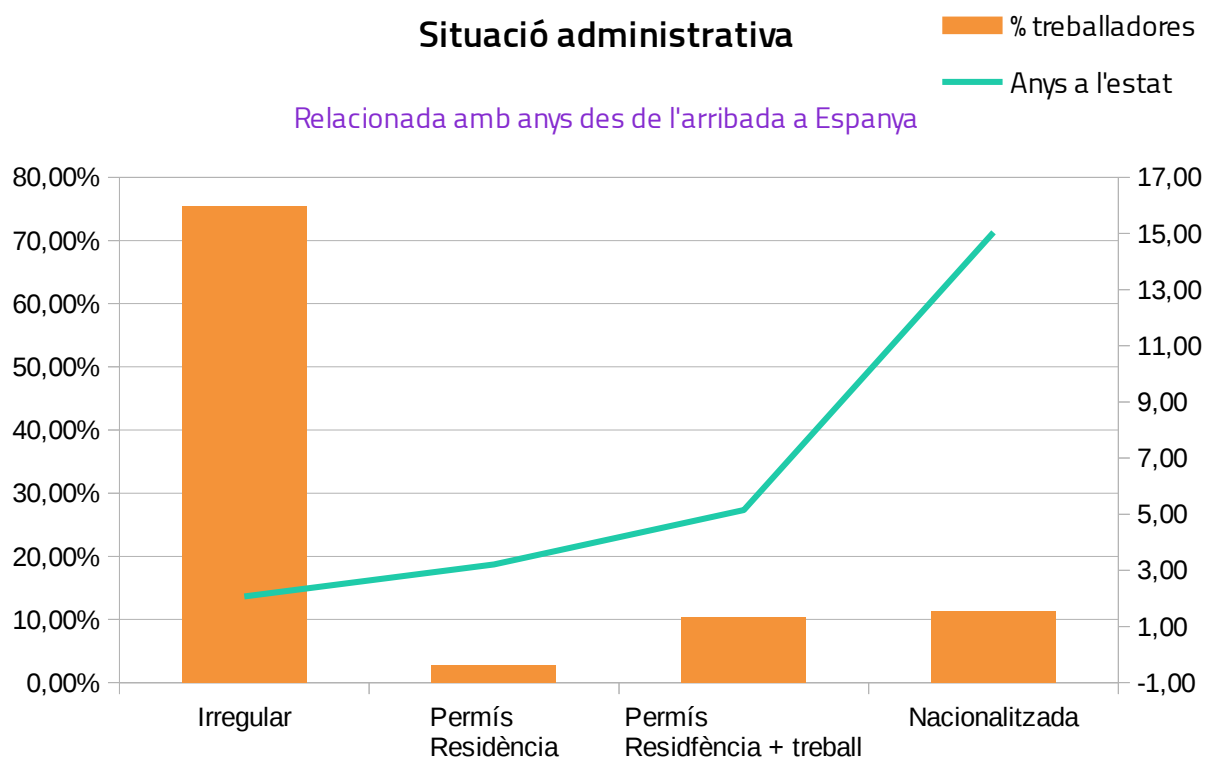

Totes elles provenen de països del Sud global, majoritàriament Llatinoamèrica, excepte una treballadora de la Índia. Entre els països d'origen destaquen Perú (32%) i Hondures (19%). De mitjana han passat 4 anys des de la seva primera arribada a l'estat Espanyol (1,5 en el cas dels homes), però el 84% porta menys de 5 anys residint a l'estat espanyol.

El 75% de les persones que van contestar l'enquesta es trobaven en situació irregular, fet que va molt lligat al temps des de la seva primera arribada a l'estat espanyol.

Situació administrativa

Relacionada amb anys des de l'arribada a Espanya

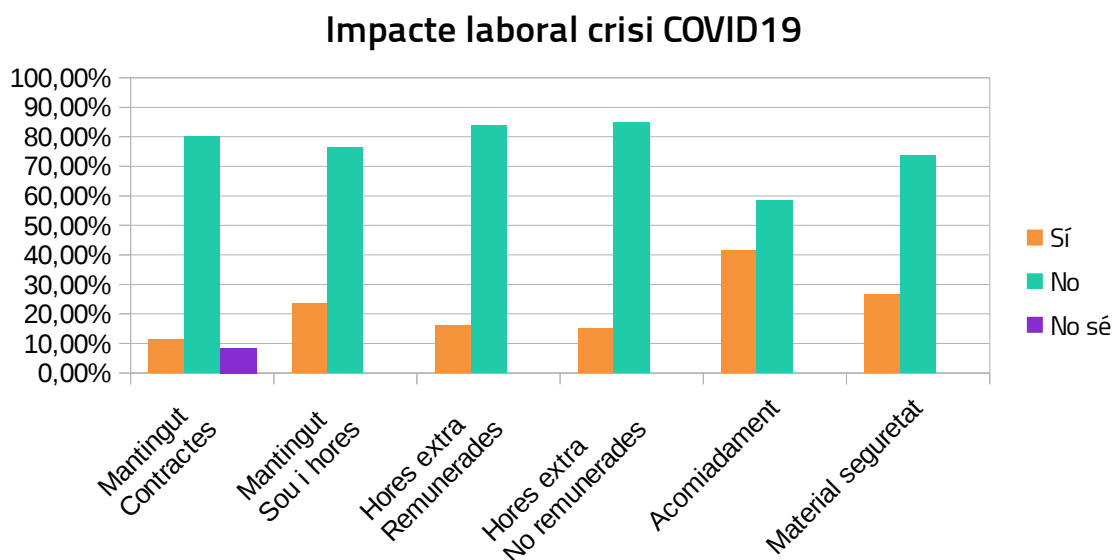
El 41% treballa a més d'una llar. El 77% de les persones que han respost l'enquesta no estan donades d'alta com a treballadores de la llar (no necessàriament en totes les llars on treballen) i el 7,5% de fet desconeix quina és la seva situació laboral.

També s'ha preguntat si les persones enquestades treballen en més d'un lloc com a treballadores de la llar i cures i 44 diuen que sí enfront de les 63 que diuen que no. És a dir que estem parlant que hi ha 44 persones que treballen per hores, de les quals només 11 estan donades d'alta a tot arreu com treballadores de la llar i cures; 88 que no i 8 que no saben si estan donades d'alta.

El no saber també és un índex important a tenir en compte, perquè ens genera dubtes: no saben què és estar donades d'alta o desconeixen la seva situació pel que fa a aquest tema. Si és aquesta opció vol dir que o mai van parlar d'això amb els seus ocupadors / es o és que desconfien del que ells / elles puguin fer amb les seves cotitzacions a la Seguretat Social o per alguna altra raó desconeguda.

Impacte en la situació laboral durant el confinament

A la pregunta sobre si se'ls ha mantingut el contracte, sorgeix la curiositat de la quantitat de respostes "no sé" enfront de les 12 que definitivament no el mantenen i les 86 que diuen que sí. Això vol dir que al menys 86 dones de les 107 estan treballant. No obstant això, són preocupants les condicions laborals, perquè només 26 diuen que mantenen les mateixes hores amb el mateix sou. No s'especifica però segurament a les 81 restants els van reduir la quantitat d'hores doncs els familiars s'han fet càrrec de la neteja i de la cura de la persona dependent o de la neteja de la llar o de la cura dels nens, durant el confinament.

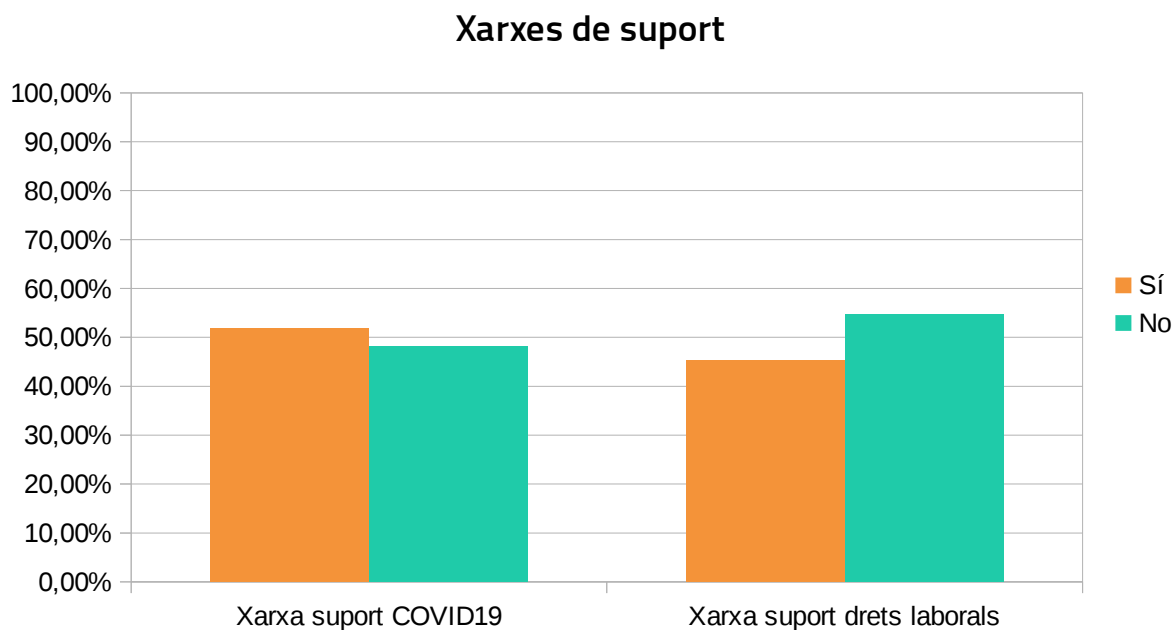

A 18 persones els han demanat que es quedin fent hores extra amb diners a part. Ara bé, caldria veure les condicions laborals en les que estan, les hores de descans, etc.

Aquesta pregunta es complementa amb la situació de les treballadores internes, perquè a 16 els han demanat que es quedin treballant en els seus dies de descans, greuge que té greus conseqüències per l'estat de salut física i mental.

Impacte personal

S'ha preguntat a les treballadores de la llar per les seves xarxes de suport en aquests moments tan complicats. Un 52% considera que té un xarxa de suport personal que li pot cobrir necessitats durant una crisi com aquesta i un 45% una xarxa de suport que li garanteixi l'acompanyament en temes laborals.

Entre l'impacte destaca que la majoria de les treballadores afirma tenir problemes per enviar diners a familiars (75%), pagar l'habitatge (68%), els aliments (66%) o els subministres (61%). De fet un 59% té problemes per pagar totes les anteriors necessitats bàsiques esmentades.

Conclusions i Reptes a futur

Aquest informe ha volgut recollir la preocupació i l'acompanyament fet per la Col·lectiva a les entitats del territori en un moment tant difícil com l'esclat de la pandèmia i el confinament de la major part de la població durant la primavera del 2020. Lluny d'haver-se acabat, sabem que aquest confinament és només el principi d'una profunda crisi econòmica que volem poder encarar juntes per ser més fortes. Aquest primer informe diagnòstic ens ha de permetre entendre el que està passant per poder seguir acompanyant de la millor manera possible als projectes i les persones que els integren.

Conclusions sobre l'estat de l'ESS a l'Hospitalet

ESS a l'Hospitalet

Si bé, ja es va fer visible en l'anterior informe que L'Hospitalet comptava amb cooperatives de gran antiguitat (més de 25 anys), l'informe actual demostra que estem assistint a un altre moment de sorgiment del cooperativisme. S'aprecia una millora no sols a nivell quantitatiu sinó qualitatiu en les pràctiques de les entitats, segurament gràcies a l'acompanyament de l'ateneu cooperatiu i a l'impuls de la XESLH. Això corrobora que l'impacte i estratègies de la Col·lectiva van acostant-se als objectius que es marcaven, evidenciant-se la millora de criteris en relació a fa 3 anys i visibilitzant les àrees de reforç que entraran als espais de treball de l'ateneu. Els criteris que han millorat són la perspectiva feminista, la cohesió social i, a nivell intern, la democràcia interna i el desenvolupament personal.

A nivell d'organització i de facturació: la majoria d'entitats de l'ESS detectades continuen procedint dels sectors de Projectes Educatius, Cultura i Oci i Salut i Cures, sent aquest últim el que més despunta a nivell de facturació i, per tant, nombre de treballadores en les seves plantilles. Tal com s'havia assenyalat, el Tercer Sector continua tenint gran presència a la ciutat encara que les entitats més joves centrades en les cures parteixen d'una perspectiva de suport mutu i horitzontalitat, sent impulsades per persones d'origen migrant i articulades entorn de la defensa dels seus drets. S'evidencia la importància de les tasques relacionades amb les cures, no només pel caràcter fonamental d'aquest sector, sinó per la necessària corresponsabilitat i el seu valor social, que la pandèmia ha posat de relleu.

A nivell de mercat social: la creació d'un mercat social continua sent un dels objectius pendents, sent conscients que la majoria de serveis segueixen centralitzats a Barcelona, encara que paral·lelament la col·laboració, cohesió i arrelament territorial són dos criteris que destaquen en millora en aquest estudi (estan per sobre de la mitjana catalana). Això demostra que les polítiques de sensibilització en ESS van articulant una comunitat cooperativa que va facilitant l'activació i resiliència de noves entitats que cobreixin les necessitats de l'ESS.

A nivell d'impacte social: hi ha una elevada conscienciació de les entitats de participar de la transformació social del territori i millorar-ne la cohesió social des d'una mirada migrant i racialitzada. Per altra banda cal millorar en l'àmbit de les economies del comú la utilització d'eines alternatives al capitalisme digital.

A nivell impacte ambiental: Malgrat s'ha millorat respecte al 2018, estem encara lluny de la mitjana catalana a nivell de sostenibilitat ambiental. Cal assenyalar però una gran proporció de les entitats entrevistades estan ubicades en espais propietat de l'administració pública i per tant el seu marge de millora és molt petit.

En general el compliment de criteris de Pam a Pam va a l'alça respecte el 2018, demostrant que les noves iniciatives tenen una gran implicació en els valors de l'ESS i que les aliances com l'articulació sectorial faciliten les pràctiques transformadores.

Conclusions sobre l'impacte de la COVID19

Una de les conclusions que en podem extreure és que una tercera part de les entitats enquestades necessita incorporar més flexibilitat, diversificació del negoci, etc.... En cas que s'hagués de fer front a un segon confinament per tal d'evitar que tota la seva activitat econòmica quedés suspesa.

Serà necessari comunicar millor (que no més) les informacions relatives a la COVID19, especialment les relacionades amb els tràmits amb l'administració i les normes sanitàries aplicades a l'àmbit laboral. S'ha de fer aquesta comunicació de manera planera per a que sigui comprensible i sense generar excés d'informació per evitar atabalar les entitats.

Les entitats han demostrat que posen la vida al centre i el 40% ha mantingut contacte amb les treballadores de l'entitat per acompanyar-les en un moment com aquest.

Sector Cultural

Tal com es va poder comprovar en les jornades sobre "Economia i cultura cooperativa", malgrat l'existència de polítiques públiques que van dirigides a visibilitzar el sector cultural, aquest es troba en una situació d'atomització i precarització material que la crisi del COVID19 ha empitjorat considerablement.

Arran de les respostes del formulari, es detecta que les necessitats principals de les entitats culturals estan relacionades amb la falta d'intercooperació i associacionisme entre els mateixos agents, del tancament de centres públics on es desenvolupava l'activitat, i de falta d'arrelament social amb la resta de teixit associatiu i el veïnat.

Recollint aquestes inquietuds, La Col·lectiva ha organitzat una xerrada sobre l'economia cultural centrada en la Renda Bàsica Universal (una de les demandes del sector) amb l'objectiu de visibilitzar i ampliar el debat, i se'ls ha convidat a les Taules Territorials; no obstant això és necessari generar ponts de connexió

més estables, posar l'èmfasi en l'eina de mapatge, activar tallers d'aprenentatge/sensibilització en els valors de l'ESS, i espais de trobada que fomentin l'intercooperació. Els reptes són impulsar les possibilitats per a la transformació de les seves condicions materials d'existència, continuar treballant a generar dinàmiques de col·lectivitat, així com d'arrelament vinculant-se amb les comunitats socials dels seu voltant.

Tercer sector

Les dades recollides reafirmen que, el sector de l'ESS que més factura a la ciutat, té la necessitat i possibilitat de fer ponts per obrir a l'atenció a col·lectius vulnerabilitzats, les seves pràctiques, les seves pràctiques i recursos a la intercooperació amb altres formes de fer basades en processos de gestió més comunitària i més col·lectiva. També creiem que cal enfortir el coneixement i la cooperació entre les diferents entitats del territori, afavorint el coneixement mutu a nivell interprofessional.

Treballadores de la Llar

L'enquesta deixa palesa la situació crítica en què hi ha les treballadores de la llar, i que urgeix prendre mesures a tots els nivells. Cal pensar en elles, que són les invisibles, persones que a causa d'una necessitat de cures, estan suplint el que el sistema no cobreix.

Algunes de les conclusions més evidents:

- L'Economia submergida protagonitza el sector de la feina de la llar i cures.
- Acomiadaments intempestius donada la crisi
- Augment d'hores de treball.
- Poques mesures de precaució i de seguretat que augmenten els riscos

laborals. Sense equips de protecció individual.

- No hi ha informació clara sobre els procediments administratius i laborals.

Demandes a l'administració pública

Un 19% de les entitats d'ESS ha indicat la falta de comunicació amb l'administració pública i problemes amb la gestió de tràmits. Aquest tipus de problemes s'haurien d'evitar per part de l'administració.

Reptes a futur

Des de La Col·lectiva, creiem prioritari oferir alternatives que caminin cap a l'enfortiment del suport mutu, prioritzant els eixos de Cooperació, sobirania -energètica, alimentària, habitacional...- i justícia social, Agroecologia i transició climàtica, Memòria i cultura cooperativa, i Racialització, migracions i cures. Entenem la creació d'ocupació des de projectes de caire cooperatiu, així com l'aposta per la

mancomunació veïnal de recursos per a fer front a necessitats compartides o recurrents, com a valors imprescindibles de l'Economia Social al context de crisi social i econòmica derivada de la covid-19.

ESS a L'Hospitalet

Sembla que les entitats més petites són les que s'han vist abocades a acollir-se a un ERTO i la tardança en la transferència econòmica ha debilitat encara més la seva estructura durant i després dels mesos de confinament . De continuar així , **és previsible la destrucció de llocs de treball en aquelles petites i mitjanes empreses que no puguin aixecar la periana davant del risc de contagi.**

Per això, un dels reptes és apostar per la generació d'eines, espais i dinàmiques que engeguin, sostinguin i enforteixin les xarxes veïnals de suport mutu i les xarxes de comerç de proximitat amb el suport del teixit d'ESS de la ciutat, amb especial dedicació de La Col·lectiva i la XESLH.

Serà necessari fer una **acompanyament en l'ús de les TIC** per fer que l'adaptació a les noves formes de treball sigui més accessible a totes les entitats. En particular, s'ha obert ja un procés d'investigació que passarà per l'exploració de nous casos d'ús d'internets compartit per així obrir-lo a les llars que no tenen accés però des d'un punt de vista crític en quan als límits i a la seva mercantilització. En la mateixa línia, i de forma també prioritària, es realitzaran campanyes de sensibilització i tallers d'aproximació a programes i plataformes de programari lliure; així trencar amb el desconeixement generalitzat que existeix amb les eines que utilitzem diàriament dins del propi àmbit de l'ESS.

Del diagnòstic s'evidencia que les dones tenen gran presència com a treballadores en les empreses però tenen 10 punts percentils menys de representació en els òrgans de govern. En aquest sentit, es continuarà prioritzant visibilitzar i donar suport a les entitats liderades per dones i on el feminisme sigui transversal a les dinàmiques de la iniciativa, amb el repte d'implicar les administracions públiques locals i supra locals en l'activació de polítiques de sensibilització i promoció pública.

I finalment, altre repte de la Col·lectiva serà visibilitzar les bones pràctiques detectades i recollides en aquest informe a través del mapa de l'ESS i la fira de l'ESS d'aquest any així com reforçar els vincles amb la xarxa local de la XES a l'Hospitalet.

Sector Cultura

Amb tot, el sector es troba en un moment d'oportunitat per a fer desaparèixer l'imaginari per ascens individual a costa de la precarització de la vida (pròpia i d'altri) en pos de la generació de dinàmiques cooperatives en el territori per a que, en moments de crisi com els actuals, es comparteixin recursos i llancin propostes col·lectives amb l'objectiu d'iniciar pràctiques de cures que no posin l'objecte cultural o artístic al centre sinó les diverses comunitats i ecosistemes on habiten.

Tercer Sector

La Col·lectiva seguirem treballant per consolidar les vies d'interlocució ja existents i per obrir-ne de noves

en aquest sector que s'aproximin als valors de l'ESS en les seves pràctiques del dia a dia i, especialment, entreveient els futurs cicles de crisi socioeconòmica que estan per venir.

El repte és generar un espai de debat i pensament crític a la ciutat amb empreses i entitats del tercer sector per repensar conjuntament les nostres responsabilitats socials i poder oferir noves estratègies cap a l'empoderament econòmic de les comunitats per les que treballem.

De tal manera que es reforci i faciliti a les entitats que no han realitzat activitat d'emergència a que tinguin un rol actiu en futures crisis.

Treballadores de la Llar

A la forta precarització de les treballadores vinculades a l'economia de les cures que ha mostrat l'anàlisi de l'ESS durant la crisi, s'hi afegeix el constant envelliment de la població de L'Hospitalet. Aquest sector, majoritàriament format per dones treballadores migrants i/o racialitzades, bona part en situació d'irregularitat administrativa, ens demana reorganitzar una línia estratègica que vinculi tots aquests reptes socials.

Des de La Col·lectiva acompanyarem i assessorarem la creació de projectes cooperatius que donin resposta, amb condicions dignes, a les demandes d'una ciutat cada cop més envellida i vulnerabilitzada. Aquests projectes han d'esdevenir una oportunitat de regularització i millora de les condicions laborals i socials d'aquestes treballadores i alhora un instrument per combatre el racisme que travessa tant les institucions, com els centres de treball i els barris. A la mateixa vegada, es pretén generar així una influència positiva a nivell públic-social, recordant que posar la vida al centre també significa invertir en sanitat pública i en cures.

Treball de Camp i recollida de dades:

La Collectiva

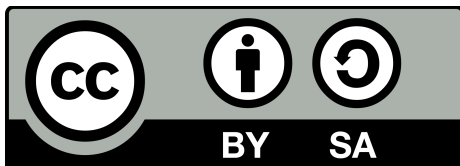
Coordinació i supervisió de l'informe:

La Collectiva

Redacció de l'informe:

Pam a Pam – Xarxa d'economia solidària

Octubre 2020

Sou lliure de:

Compartir — copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format

Aquesta llicència és acceptable per a obres culturals lliures.

El llicenciador no pot revocar aquestes llibertats, sempre que segueixi els termes de la llicència.